Schicht-szappan

„szarvas“ vagy „kulcs“ jegyével legjobb, legkiadósabb s emiélfogva legolcsóbb szappan. — Minden káros alkatrésztől mentes.

Mindenütt kapható! Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy minden darab szappan a „Schicht“ névvel és a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva. 9901

✚ Soványság ✚

Szép telt testidomok a mi kelleti erőpornunkról, 1900. évi párisi aranyéremmel kitüntetve 6—8 hét alatt már 30 fontnyi gyarapodásért kezesség. Orvosi rend. szerint. Sikerrum beállítása. Nem mérgezőanyag. Számos köszönőlevél. Ára karton-doboz 2 kor. 50 fillér. Postautalvány vagy utánvétel. Használati utasítással. Hygien. Institut 9771

D. Franz Steiner & Co., Berlin, 18. Königgrätzerstrasse 78. Főraktár Magyarország részére: Török József, gyógyszs. Király-u. 12.

Gyémánt-acél borotvákat szállít 5 évi jótállás mellett 1 forint 50 krajczárért. 10058

SOHR JÓZSEF, Szill, Somogy m. 25.

A ki jó borotva hiányában van, ne mulassza el ezen hirneves borotvákat beszerezni. Minden borotvához értékes borotvatartó ingyen.

Ismét szép vagyok miután három héten át az Ön Alaiska-crémjét és -puderjét használtam. F.... Róza.

Ugyanigy fog szólni bármely hölgy, a kinek arczbőre fogyatkozást mutat, vagy a ki csak konzerválni óhajtja arczbőrét és ép ezért nem volna szabad, hogy az Alaiska-crém és -puder egyetlen piperesztalról hiányozzék.

Lindner Róbert gyógysz. „A kosmetikum par excellence.“ Lindner Róbert gyógysz.

Alaiska-crémje az arczbőrnek rövid használat után csillogó fehérséget, üdeséget, tisztaságot és kellemet kölcsönöz, szerencsés összetétele folytán az arczbőr minden fogyatékosságát megszünteti, u. m.: persenéseket, szeplőt, bőratkát, nápfoltot stb., fehérré, finommá és lágygyá teszi a legrútabb kezeket és hasonló szerek közül a következő főtulajdonságok ál al válik ki: **Alaiska-créme nem zsirosit, nem tartalmaz fémalkatrészeket,** orvosilag véleményezett, ajánlva és **teljesen ártalmatlan.** Elismerőlevelek minden körökből betekinthetők. Egy tégely ára K 3. Próbatégely K 1.20.

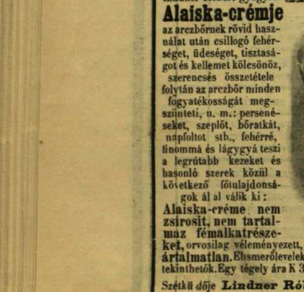

Alaiska-pudere kiválóan kiegészíti az Alaiska-crém fényes hatását, egyedül alkalmazva az arczunk bájos testszínt lágy, üde és friss rózsás tónust kölcsönöz, ugyszintén elragadtató kiváló illata, nemkülönben kitűnő fedőképessége és tartóssága által és mivel **sem borganyt, sem bismutot nem tartalmaz,** absolut ártalmatlansággal magában foglalja mindama tulajdonságokat, melyek azt egy nélkülözhetetlen, a mindennapi használatra rendelt piperecikké teszik, mint számtalan elismerővel a legjobb körökből bizonyit. Egy szelencze puder ára fehér, rózsaszinű vagy sárga K 3. —

Szétküldöje **Lindner Róbert,** gyógyszerész, Wien, XIII/9. Főraktár: **Török József** gyógyszerész, Budapest, VI., Király-utcza 12. 9883

Kitüntetve Párisban, Londonban, Amsterdamban, Becsben aranyérmekkel és rendjelekkel.

Használat előtt — és után.

Má-Hilla (törv. védve). Biztos, világhirű autoritások által megvizsgált és különösen az **arezráncok eltávolitására, nemkülönben a kevésbbé szép arczformák és vonások szépitésére** legmelegebben ajánlott, csodás hatásu kozmetikum. Minden **Ma-Hilla**-val kezelt arcz már a 3—4 napon jóval megifjodik. Az arczbőr üdévé, bársonypuhává, finommá és vakitóan fehérré válik. **Szeplőt, vimmerlit, bőratkát, pörsenéseket, májfoltokat,** vörös orrt s minden egyéb **arctisztátlanságot** meglepő gyorsan **tüntet** el a nélkül, hogy a legkisebb nyomot is visszahagyná. **Ma-Hilla** ára K 3·85.

Eredménytelen esetben a pénzt visszaadom. Minden Ma-Hilla küldeményhez teljesen ingyen mellékelek egy próbadoboz Ma-Hilla-arczport és egy darab Ma-Hilla szépitő szappant. Pontos használati utasitás (európa összes nyelvein) hozzá adatik. Diszkrét küldés a pénz előzetes megküldése, avagy utánvét mellett az európai raktárból:

Kann Ignácz, Bécs, II., Lilienbrunngasse 17.

Budapesten kapható **Török József** gyógytárában Király-u. 12.

Tisztelettelteljes kérelem: A bevásárlásnál ne kérjen egyszerűen »maláta kávét«, hanem mindég határozottan — Kathreiner-féle — Kneipp-maláta kávét, s azt csakis az itt ábrázolt eredeti csomagokban fogadja el!

MATTONI-FÉLE GIESSHÜBLER TERMÉSZETES SAVANYU-KVT

Nodusin Aranyér-balzsam. Egyedül álló szer, mely operatió vagy égetés nélkül **tökéletesen és biztosan gyógyítja úgy a vak, valamint a nyitott aranyeret.** Kórházilag kipróbálva. Teljesen ártalmatlan. Elismerőlevelek szerint százakat és százakat teljesen kigyógyitott. Törvényesen védve. Kapható a készítőnél: **Nagy Kálmán, gyógyszertára Nyiregyházán,** továbbá **Török Józsefnél,** Budapest, Király-utcza 12 és a többi gyógyszertárakban is. Ára használati utasitással együtt 4 korona, bérmentes küldéssel postán 5 kor. az összeg előzetes beküldése, vagy utánvétel ellenében. 9885

Eddig nem létezett, páratlan a maga nemében a

„REKORD“ műintézet vállalata,

mely hazai szegénysorsu akadémiai művészekből alakult, a czéljuk a nagyközönségnek alkalmat nyujtani **igazi művészi munkák olcsó beszerzésére.** Kérjük a n. é. közönség b. pártfogását, mert ezáltal alkalmat nyujt az elnyomott művészeknek pályájuk folytatására. 9967

Jó munkáért mindenkor kezességet vállalunk bármely rossz fénykép után is.

Árak minden utánfizetés nélkül:

Életnagyságu krétarajzok vagy nagyitások papirkerettel együtt ... 3 kor.
Életnagyságu Pastel-festmény papirkerettel együtt ... 6 kor.
Életnagyságu olajfestmény ... 10 kor.

Vidéki megrendelések utánvéttel, minden fénykép után 1 kor. csomagolási dij fizetendő.

Műterem: VII., Rottenbiller-utcza 46.

Farbenfabriken vorm. Friedr. Bayer & Co., Elberfeld Abteil. für pharmaceut. Produkte.

Somatose oldható húsfehérnye, a hús tápanyagát (fehérnyét és sókat) majdnem íztelen könnyen oldható por alakjában tartalmazza; kiváló **étvágygerjesztő erősitő-szer** gyenge a táplálkozásban elmaradottaknak, mell, ideg- és gyomorbetegeknek, betegágyasoknak, angolkórban szenvedő gyermekeknek, üdülőknek, stb.

Vas-Somatose alakjában különösen **sápkórosoknak** orvosilag ajánlva. Vas-Somatose 2% szerves vasvegyületet tartalmazó tiszta Somatose. Raktáron a gyógyszeatárakban és gyógyanyagkereskedésekben. Csak eredeti csomagolásban valódi.

Maschinenbau. Elektrotechnik. Städtisches **Technikum Limbach** bei Chemnitz. Hochbau. Modernes Laboratorium. Progr. frei.

Sztraka-féle **Tanninczukorkáé** kitünő hatásu kis gyermekek és felnőttek hasmenése ellen. 1 doboz ára 40 fillér. Kapható minden gyógytárban.

„Fölülmulhatatlan“ magyar számgép! Külföldinél jobb **magyar mértékgyüjtemény!** Kapható 10067 Dr. ÉBEN-nél, Zsámbokon.

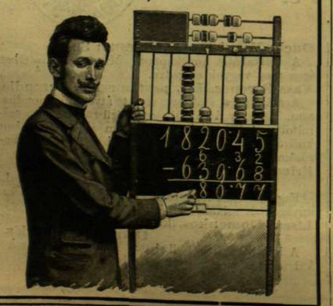

A Franklin-Társulat kiadásában megjelent **NÉGY OROSZ KÖLTŐ.** Puskin Sándor, Lermontov M. Nyekraszov A. M., gr. Tolstoj K. E. Ford. Szabó Endre. *Ára amateurkötésben K 6.—*

SERRAVALLO *China-bora vassal.* Erősitő szer **gyengék, vérszegények és lábbadozók** számára. Étvágygerjesztő, idegerősitő, vérjavitó szer. 2000-nél több orvosi vélemény. **Kitünő íz.** J. Serravallo — Trieste-Barcola. Kapható a gyógyszertárakban ½ literes üvegekben K 2.40 és 1 literes üvegekben K 4.40.

A legjobb arczszépitőszer a **SERAIL-ARCZKENŐCS,** mely az arczot tisztitja, fehériti és bársonypuhává teszi. Egy tégely ára 1 kor. 40 fill. Egy kis tégely ára 70 fillér.

Minden ártalmas alkatrész nélkül!

Serail-szappan | kitünő toilett szappanok
Epe-szappan | a kenőcs használatához.
Serail-créme. Nappali használatra.
Serail-pouder. Kiváló finom arczpor három színben, fehér, rózsaszin és créme. Egy dobor ára 1 korona.
Serail-szájvíz. A legjobb szájvíz.

Főraktár: Budapesten, Török József gyógyszertárában. 9625

Kapható továbbá a készítőnél: **ROZSNYAY MÁTYÁS** gyógyszertárában, **Aradon, Szabadságtér,** valamint minden más gyógyszertárban.

Franklin-Társulat nyomdája, Budapesten, IV., Egyetem-utcza 4. sz.

37. SZ. 1903. (50. ÉVFOLYAM.) | SZERKESZTŐ NAGY MIKLÓS. FŐMUNKATÁRS MIKSZÁTH KÁLMÁN. | BUDAPEST, SZEPTEMBER 13.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkrónikával) együtt | egész évre 24 korona, félévre — 12 | Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG | egész évre 16 korona, félévre — 8 | A POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkrónikával) | egész évre 10 korona, félévre — 5 | Külföldi előfizetésekhez a postailag meghatározott viteldíj is csatolandó.

HEINRICH GUSZTÁV.

A BUDAPESTI EGYETEM rektori székét a most kezdődő tanévvel *Heinrich* Gusztáv, a bölcsészeti karon a német philologia tanára foglalja el. Oly férfiú kerül ezzel az egyetem élére, a kinek munkássága s egyéniségének hatása jóval tovább terjed azoknál a határoknál, melyeket egyetemi tanszéke kijelöl. Heinrich az egyetemi ügyekben, az Akadémiában, egyéb tudományos és irodalmi társulatokban s a tanügyi mozgalmakban a vezető szerepek egyikét tölti be. Mint tudós, maradandó becsű munkáival és módszerével iskolát csinált; mint az oktatásügy egyik legbuzgóbb előharczosának nagy része van iskoláink színvonalának emelésében, a tanitói és tanári nemzedék képzettségének mélyítésében s annak a modern szellemnek terjesztésében, mely a tanügy terén manapság mind több tért hódít nálunk is. A modern philologia tudományos, kritikai és összehasonlító alapon való mivelését ő honosította meg nálunk s ő alkalmazta először nagy sikerrel saját nemzeti irodalmunkra. E téren nemcsak legelől járt saját kutatásaival, hanem mint buzdító, irányító és segitő nagy hatással volt az újabb modern philologus nemzedéknek, tanitványainak munkásságára is. Egyénisége, melynek főjellemvonásai a szakadatlan tevékenység, az erély, melylyel eszméiért ellenáramlatok és ellenszenvek daczára is küzd, jóindulatú szivélyesség a helyes törekvések iránt, kérlelhetetlen kritika ott, a hol szükség van rá, — szerzett neki ellenségeket is, de érdemessé tette a jobbak tiszteletére. E tiszteletnek szép jele az a bizalom, melylyel egyetemi tanártársai a rektori székbe emelték.

Heinrich Gusztáv 1845-ben született Budapesten. Ugyanitt végezte a középiskolát, azután a lipcsei és a bécsi egyetemen történelmi és philologiai tanúlmányokkal foglalkozott. Bölcsészeti doktori oklevelet a budapesti egyetemen nyert 1867-ben, azután az evangelikusok fővárosi gimnáziumának tanára lett, honnan később az akkor alapított tanárképző-intézeti gyakorló főgimnáziumba, az u. n. mintagimnáziumba ment át s egyúttal magántanári képesitést is szerzett az egyetemen. 1873-ban egyetemi helyettes, 1875-ben rendkívüli, 1878-ban pedig nyilvános rendes tanárrá neveztetett ki. E tanszéket tölti be ma is, a német irodalmat és nyelvészetet adja elő immár harmincz év óta.

Az egyetem bölcsészeti karán a legnagyobb hatású és legnépszerűbb tanárok egyike. Előadásai mindig nagy és figyelmes hallgatóságot vonzanak. Élénk, könnyed modorban, szabadon, jegyzetek használata nélkül ad elő, ritka sikerrel tud tárgya iránt érdeklődést kelteni hallgatóiban, a száraz pedanteriától ép oly távol áll, mint a szónokias dagálytól. Megtartja a helyes mértéket: vonzók és érdekesek, de egyúttal magvasak is előadásai. Különösen hatásosak a német irodalom fénykoráról tartott előadásai, melyeken megérzik a philologus széleskörű tájékozottsága mellett az eszthetikus lelkesedése is az irodalmi remekművek tárgyalásakor. Hallgatói iránt szivélyes, barátságos, tettel, tanácscsal mindig szivesen támogatja őket tanulmányaikban. Személyes hatása legjobban a modern philologiai szemináriumban érvényesül, a hol az óraszünetekben barátságosan elbeszélget az ifjakkal, a munka idejében pedig sarkalja, vezeti őket, hogy megszerezzék az önálló tudományos munkásságra való képességet. Mint a középiskolai tanárképző-intézet igazgatója s a tanárvizsgáló bizottság tagja üdvös munkásságot végez arra, hogy a tanárjelöltek az egyetemen szerzett tudományos ismereteket az iskolában gyakorlatilag is érvényesíteni tudják s mindig arra buzdítja az egyetemről a gyakorlati életbe kilépő fiatal tanárokat, hogy ne szakitsák meg az összeköttetést a tudományos élettel, hanem képezzék magukat tovább.

Ez azonban csak egy része Heinrich Gusztáv működésének. Egyike ő a legszélesebb ismeretkörrel rendelkező tanügyi férfiaknak. Kitűnően ismeri hazai iskoláink állapotait, de a külföldi tanügyi állapotok ismeretében sem sokan versenyezhetnek vele. Beutazta Német-, Olasz-, Franczia-országot és Svájczot, mindenütt tapasztalatokat gyűjtve a tanügyi intézmények életéből, hogy a nálunk fölmerülő tanügyi reformkérdések megoldásához kellő készültséggel járúlhasson hozzá. Ez ismereteit értékesitette folyóiratokban közölt czikkeivel, ismertetéseivel, kritikáival, a közoktatásügyi tanácsban, melynek 1875 óta belső tagja s öt évig ügyvivő elnöke is volt, valamint egyéb közoktatásügyi testületekben. Főrésze volt a Paedagogiai Társaság újjáalakításában, mely-

Strelitzky fényképe után

HEINRICH GUSZTÁV.

nek elnöke s mely az összes nevelésügy munkásait, felekezeti vagy rangbeli különbség nélkül, magában foglalja és a tanügy egész szervezetére irányúlt együttes tevékenységre sarkalja.

Nagy fontosságú hivatást tölt be Heinrich Gusztáv a magyar és az általános irodalomtörténet búvárlata terén is. Régebbi irodalomtörténet-irásunknak egyik érezhető hiánya volt, hogy irodalmunk jelenségeit, különböző időkbeli mozgalmait nagyobbára elszigetelten vizsgálta, tekintet nélkül a többi európai népek hasonló jelenségeire s arra a hatásra, a melyet ez utóbbiak a magyar irókra tettek. Pedig az irodalom életében folytonos a kölcsönhatás, az irodalmi mozgalmak hullámai túlcsapnak a nemzetek nyelvhatárain, a szomszéd népekhez is eljutnak; az eszmék érlelődése, az irányok, az ízlés, a világfelfogás fejlődése nem szorítkozik egy nemzetre, részt vesz abban minden nép, a mely az irodalom terén egyáltalán számot tesz. A magyar irodalom mindig benne élt az európai irodalmak e nagy közösségében s hiányosak voltak róla szóló ismereteink mindaddig, a míg a kutatók a külföldi irodalmaknak a magyarra tett hatására kellő világot nem vetettek. E téren Heinrich alapvető munkát végzett, különösen annak a hatásnak vizsgálatával, melyet a német irodalom a mienkre tett. Munkáiban egész sereg magyar költői mű forrásait kutatta fel, tömérdek adalékkal szolgált egyes irányok, írók, művek megértéséhez s nagyszámú oly kérdést vetett fel, melyekre ő előtte tudósaink nem sok figyelmet fordítottak. Viszont nyomon kisérte egyes magyar vagy magyar vonatkozású tárgyaknak külföldi irodalmi feldolgozásait. Ugyane célok érdekében munkálkodik a Philologiai Társaságban, melynek alakúlása óta társelnöke, vezető szelleme s melynek folyóiratában, az «Egyetemes Philologiai Közlöny»-ben a modern philologiai részt régebben ő szerkesztette s szerkesztésében ma is tevékeny részt vesz. E folyóiratba, valamint más folyóiratokba is igen nagy számú philologiai értekezést, kisebb-nagyobb czikket, bírálatot, stb. írt és ír, melyekkel példát adott a szigorúan tudományos philologai módszer eredményes alkalmazására. Kiválóbb munkái az összehasonlító irodalomtörténet köréből a «Bánk bán» tárgyának német feldolgozásairól, Bocacczióról, a magyar-hun mondáról, Dugonics drámáiról és regényeiről, a Toldi-mondáról, az Árgirus-mondáról, a bolygó zsidó, a Don Juan- és a Faust-mondákról, Ossziánról, Szent Grálról szólók, melyekben nehéz és bonyolúlt kérdéseket beható és nagy terjedelmű ismerettel és éles bonczoló kritikával tárgyal s világít meg.

Szorosabb értelemben vett magyar irodalomtörténeti tárgyú munkáit is alapos kutatás, önálló felfogás és könnyed, a nagy mívelt közönség érdeklődését is ébrentartó előadás jellemzi. Behatóan foglalkozott Kisfaludy Sándor regéivel, Aranyos-rákosi Székely Sándor eposzával, melyet újra kiadott, Kazinczy egyes müveivel, XVIII. századbeli magyar regényekkel, stb. Hasznos és derék vállalatot kezdeményezett a «Régi Magyar Könyvtár» kiadásával, melyet maga szerkeszt s melyben a régibb magyar irodalomnak számos immár hozzáférhetetlenné vált, irodalomtörténeti szempontból fontos termékét adta gondos kiadásban a kutatók és az ifjúság kezébe. E vállalat több kötetét ő maga adta ki s a legtöbbnek kiadására ő adta mint szerkesztő, az indítást.

A német irodalomnak s történetének aligha van nálunk alaposabb ismerője, mint Heinrich Gusztáv. Bizonyítják ezt nemcsak egyetemi előadásai, hanem e körbe vágó munkái is s ezek közt különösen legterjedelmesebb műve, «A német irodalom története», melynek eddig megjelent két kötete a XVII. század végéig halad s mely nemcsak hogy egyedüli jelentékenyebb magyar mű e téren, hanem a tárgy feldolgozásának biztossága, az óriási anyag helyes elrendezése, az iró itéletének önállósága, absolut mértékkel mérve is, kiváló és számottevő munkává teszik, melynek német nyelven sincs sok párja. Ugyane jó tulajdonságok jellemzik egy másik, kisebb terjedelmű, de értékes művét: a Faust-tanulmányokat. Német verstana a külföldön is figyelmet keltett. A német nyelv és irodalom középiskolai tanításának nagy szolgálatot tett iskolai könyveivel, főleg nagy tudáson alapuló szövegkiadásaival. Az ő kezdésére indult meg az «Egyetemes irodalomtörténet» czímű nagy vállalat, melynek szerkesztője s melybe ő írja a német irodalomtörténetet tárgyaló részt.

Ez a ritka széleskörű és tartalmas munkásság szerezte meg Heinrich Gusztávnak azt az előkelő helyet, melyet tudományos és mivelődési életünkben elfoglal. Az Akadémia 1880-ban levelező, 1892-ben pedig rendes tagjává választotta; nagy részt vesz az első osztály munkálataiban, mint felolvasó, mint pályaművek bírálója, mint az első osztály elnöke és összes bizottságainak tagja. Az idei akadémiai nagygyűlésen is kiváló érdekességű felolvasást tartott «Magyar elemek a német költészetben» czím alatt, melyban azt a hatást vizsgálta, melyet a magyar költők a németekre tettek s behatóan tárgyalta azokat a német költőket, a kik magyarországi származásuk, vagy hazánkkal való egyéb összeköttetéseik révén magyar tárgyakat dolgoztak fel.

A Kisfaludy-társaságnak 1882 óta tagja s e társaság életében is tevékeny részt vesz. A millenniumi nagy tanügyi kongresszusnak ő volt az elnöke; tagja volt csaknem minden oly testületnek, bizottságnak, mely az utóbbi évtizedekben tanügyi kérdések megvitatásával s intézésével foglalkozott. Az egyetemnek már az 1886—88. években dékánja volt s midőn az ezredévi ünnepek során a király több egyetemi tanárt miniszteri tanácsossá nevezett ki, az így kitüntetettek egyike volt ő is.

Heinrich élete és munkássága szép példája a magyar tudós igazi hivatásának, mert ő ép oly hasznos munkát végzett a tudomány elméleti, eszményi czéljaiért, mint a gyakorlati téren; az idegen irodalmakban végzett búvárlatait kapcsolatba tudta hozni a magyar szellemi élettel s a maga erejével az utolsó három évtized alatt oly szépen fellendült kulturális életünk alapvető munkásai közé küzdötte fel magát.

—pf—

A FÖLDMŰVES TEMETÉSE.

Öreg szántóvetőt temetnek
Magérlelő, rekkenő nyáron, —
Atvág útja a gyászmenetnek
Az áldással teljes határon.
Nyolcz kérges tenyér, nyolcz erős kar
Viszi a koporsót lassúdan,
Búg a harang . . . a gyászkiséret
Bucsúztatót zsong szomorúan.

A temető előtt egyszerre
A halottvivők ím, megállnak
S leteszik terhüket egy perczre
Szélin szép nagy búza-táblának.
Harang és énekszó elhallgat,
És mint valami varázs-szóra,
Halk zizzenéssel a kalászok
Ráborúlnak a koporsóra . . .

— Az öreg különös ember volt,
Művelt sok érthetetlen dolgot,
Lám, azt sem érték, míg meg nem holt,
Mit testamentumába mondott:
Hogy hadd álljon meg végső útján
Majd ott a kedves földje mellett.
. . . Értik-e most is, vajj' ki tudná,
De bizonyos, hogy mind könnyeznek.

Lampérth Géza.

A SZÖKEVÉNYEK.

Elbeszélés. (Folytatás.)

Irta *F. W. Wharton.* Angolból fordította: *S. A.*

III.

Beekman letérdelt a fagyos földre, mialatt felcsatolta a leány korcsolyáját s kivezette őt a jégre. Aztán felcsatolta a maga korcsolyáját is s együtt siklottak lassan tova. A kemény szél, mely az nap fújt, elállott, hideg, de csendes idő volt s a kemény, kék jég oly biztosan terűlt el előttük, mint valami szikla. Az alkonyat nem volt már messze s nyugaton vörösödött az ég széle.

A hideg oly száraz volt, hogy az ember nem is fázott benne s a leány, a mint a sima jégen előre haladt, úgy érezte, hogy fellángol ereiben a vér. Összekulcsolta a kezét karmantyújában s maga elé nézett a csillogó jégre s a mögötte sötétlő fákra, melyek kopasz ágain keresztül látta a nap vöröslő fényét, földöttük pedig, a hol az ég mély, sötétkék színbe kezdett változni, egy csillag ragyogott.

Önkénytelen Beekmanhoz fordúlt.

— Micsoda gyönyör ide kijutni, a napi vesződségek után! És ha arra gondolok, mennyi estén ültem unatkozva s bámúltam ki az ablakon, nagyon is fáradtan, mint hittem, arra, hogy szórakozást keressek, igazán hálás vagyok ön iránt.

Beekman ránézett és mosolygott.

— Ne mulasszunk el egy délutánt sem — felelt sóváran, — a míg van jég. Megigéri?

A leány megzavarodva nézett reá.

— Nem lehet. Mama azt mondja, hogy nem egészen helyes dolog eljönnöm, csak néha is, egyedül önnel s ha azt mondanám, hogy holnap is eljövök, nagyon nem tetszenék neki.

— Igazán? — Beekman merőn maga elé nézett. — Az ilyen szabályok mindig rejtélyesek voltak előttem, ha az ember bízik valakiben. De hát — hiszen ő neki nincs semmi különös oka, hogy bízzék bennem és kedveljen engem.

— Erre nem kellenek okok. — A leány Beekman elsötétült arczába nézett. — Az ember vagy megteszi, vagy nem.

— Igaz. — Beekman a leányra vetette kemény tekintetét. — Én eddig nem törődtem ezzel. Dolgoztam, figyeltem és tanulmányoztam az embereket, de eszembe sem jutott, hogy szeressem is őket.

— Különös, — szólt a leány s fejét rázta. — Én szeretem az embereket; azt hiszem, szeretem őket mind és bízom is bennük s nem is volt soha okom, hogy megbánjam a bizalmamat.

— Ön nem törte magát keresztül a tömegen, hála Istennek — mondta Beekmann vállát vonva. — Nem is tudná soha megtenni. Valaki mindig akadna, a ki szívesen felkapná és vinné.

— Nem akarom, hogy vigyenek. Magam akarom a magam dolgát elvégezni.

A leány meglassította haladását; már körüljárták a teret s megint a fák közelében álltak.

— Önök mind úgy bánnak velem, mint egy gyermekkel — szólt a leány mosolyogva. — Mama is úgy tesz. Olyan sokáig határozott el mindent ő az életemről, hogy azt hiszi, mindig így lesz. De, tudja, ez nem úgy van.

— Nem — felelt Beekmann, újjával megérintve a leány prémjét — nem, ne engedje, hogy én rólam is ő határozzon.

Elhallgattak egy pillanatra, aztán a leány tovább siklott. Egymáshoz simúlva járták keresztül-kasúl a korcsolyapályát s a beszédük minden fordulatnál mára tért. Sötét lett, mire megint megállottak.

— Ideje már, hogy hazamenjek — szólt a leány, felnézve Beekmanra. — Olyan boldog, boldog délutánt töltöttem . . . .

— Igazán? — A fiatal ember ismét rátette egy pillanatra a kezét a muffjára. — És mit

gondol, milyen szóval fejezhetem ki én az érzésemet? Megszegjem azt a szerződést, melyet kötöttünk és beszéljek? Megtartottam a szavamat — folytatta sietve. — Ismerjük egymást két hónap óta és én sohasem emlitettem többet azokat a dolgokat, melyek első találkozásunkkor kipattantak belőlem. Türelmes voltam, ugy-e bár? A jutalmam pedig az, hogy ön most tudja mindazt, a mi akkor elmondatlan maradt.

A leány csendesen állott, kezét rányugtatva a tó szélén álló bükkfa hosszú, lehajló ágára. A fiatal ember folytatta szavait.

— Mindig úgy érzem, hogy — hogy ön úgy tekint, mint barátját.

A leány arczát friss pirosság futotta be.

— Hogy ön szereti az én társaságomat — folytatta a férfi halkabban. — Ugy-e, nem mondok ezzel túlságos sokat? Szereti-e mást, például Welshét, ugyanennyire?

A szemeik találkoztak.

— Félannyira sem.

A leány oly halkan beszélt, hogy Beekmannak hozzá kellett hajolnia, hogy megértse. Aztán kiegyenesedett és ránézett a leányra; nem mert szólani.

— Tudja, én szeretek mindenkit, — mondta a leány kissé remegő hangon — de másokkal alig tudok egyebet beszélni mint haszontalanságokat, Welsh pedig — ez épen boldogtalanná tesz. Legjobb szeretném, ha nem jönne hozzánk. Ugyanabban az üzletben van, a melyben ön, ugy-e?

Beekman komoran bólintott.

— Ő a gazdám — mondta lassan. — Van neki esze és — pénze.

— Igen?

A leány felvetette fejét.

— És én — nekem épenséggel nincs pénzem — a fiatal ember kelletlenül nevetett — de azt hiszem, egy kis eszem van.

A leány oly erős hittel nézett fel rá, a mi meghatotta őt.

— Majd csak előrejutok valamikor, — szólt Beekman tovább. — Csak a minap gondoltam arra, a mi eszembe sem jutott életem eddigi huszonhat évében; hogy az a mód, a melylyel utat fogok törni, egyenes lesz és méltó — önhöz.

Szeme kereste a leány beleegyezését, ez azonban lesütötte szemét és elpirult.

— Annyi mindenféléről beszéltünk, olyan dolgokról, melyekről sohasem beszéltem senkivel — folytatta Beekman gyorsan — úgy hogy sokkal jobban ismer engem, mint bárki más a világon. Mondja legalább azt, hogy szivesen hallgatott és hogy szeret egy kissé. Többet nem kivánok.

A leány félrefordúlt tőle.

— Vissza kell már mennünk — mondta sietve. — Ma este Welsh úrnál kell ebédelnünk s aztán szinházba megyünk. Öltözködnöm kell, ideje már, hogy haza menjek. Jöjjön.

Visszasiklott a pad felé, haladék nélkül. Hazamenet az egész úton jókedvűen beszélgettek s csak akkor hallgattak el, mikor megálltak az ajtó előtt. A leány kezet nyújtott.

— Isten önnel, — szólt. — Mikor jön el megint?

— Holnap, — felelt a férfi, a kis kezet kezében tartva.

A leány a fejét rázta.

— Holnapután? — faggatta Beekman.

A leány habozott, aztán visszavonta a kezét.

— Jó, jöjjön holnapután s akkor elmegyek önnel. Mamának engednie kell ez egyszer, mert szeretek önnel korcsolyázni, bármikor. Megelégszik ennyivel?

Beekman szeme kitágúlt, az arcza piros lett.

— Kezdetnek elég, — mondta — de egykor meg kell kapnom mindent.

Az ajtó kinyílt a leány megrázva fejét, búcsúszó nélkül besurrant s az ajtó bezárúlt mögötte.

IV.

— Arra kértem, hogy maradjon — szólalt meg Welsh. Aztán megállt és egy hasáb fát dobva a tűzre, kiegyenesitette a vállát és úgy nézett Beekmanra.

— Azt mondtam, hogy üzleti ügyben kivánok szólni önnel, — folytatta — de ez nem egészen helyes kifejezés erre a tárgyra.

Elhallgatott.

Kiment a szobából és becsapta maga után az ajtót.

A két férfi szemben ült egymással. A kártyázó asztal még mindig a szoba közepén állt, mint a hogy Ritter és Potter ott hagyták; a szivarfüst eloszlott és a lámpák meleg, ragyogó fénynyel égtek. Nem Beekmanra tartozott, hogy ok nélkül megszakítsa a csendet, merőn a főnöke arczába nézett, a kinek szeme nyugtalanúl kerülgette a szobát. Végre Welsh megszólalt.

— Nem könnyű dolog erről beszélni, — mondta lassan, — bár kétségtelennek tartom, hogy ön csekély fontosságot tulajdonít a dolognak, ha megmondom, hogy micsoda szivességet kérek. Gray kisasszonyról van szó.

Megint elhallgatott s ismét csend lett, de másféle csend.

— Szeretem őt, — kezdte újra Welsh — s remélem, rá tudom venni, hogy hozzám jöjjön feleségül. Furcsa dolog, de igaz, hogy féltékeny vagyok mindenkire. Arra kérem önt, hogy . . . hogy hagyja abba látogatásait nála. Ő azt mondja, nagyon gyakran találkoznak. Önnek ez bizonyára nem nagy dolog és én — mondom, hogy bolond módon féltékeny vagyok s nem akarom, hogy más is a harcztéren legyen.

Belenézett Beekman komor, makacs arczába.

— Ez az, a mit mondani akartam — mondta végül Welsh nevetve. — Aligha lehetne ezt üzleti ügynek nevezni.

Beekman hátrahajolt székében s szokása szerint összefonta karját.

— Ez minden, a mit kiván? — mondotta. — Nagyon sajnálom, de ebben nem lehetek szolgálatára.

Pillanatnyi csend után ismét Welsh szólalt meg.

— Ugyan ne bolondozzon, — mondta, — ne gondolja, hogy ez csak így van. Nem beszélek a levegőbe. Nem akarom, hogy oda járjon.

Beekmannak az arcza fellángolt.

— Nem akarja, hogy oda járjak? Mi köze ahhoz önnek, hogy én odajárok-e?

Welsh csipőjére tette a kezét.

— Mindenhez van közöm, a minek a boldogságomhoz van köze. Azt hiszem, ön tartozik nekem valamivel; elfelejti, hogy én a főnöke vagyok.

Beekmannak megfeszült a karja.

— Én tartozom önnek napi kilencz órai munkával, ön tartozik nekem a fizetésemmel. Ezzel vége van a számadásunknak.

Welsh a zsebébe sülyesztette kezeit s ránézett az előtte álló emberre.

— Úgy látszik, nem veszi észre, — mondta neki rekedten, — hogy az állása az üzletben az én kezemben van. Azt hiszi, eltűröm, hogy az üzletvezetőm udvaroljon annak a lánynak, a kit nőül akarok venni? Nem bizony. Vagy elejti őt, vagy én ejtem el önt.

Megint beállt a szörnyű csönd, a két férfi arcza sötétebb lett az óra minden kettyenésére. Beekman szeme fénylett, mint a parázs, a tüze beleégett a másik férfi lelkébe.

— Tiz éve dolgozom a gyárukban, — szólalt meg Beekman. — Ön tehát el akarja velem szemben követni ezt a nemtelen dolgot, csak azért, mert nem akarom engedni, hogy úgy bánjanak velem, mint a barommal, hogy lerúgjanak a lépcsőről, mint a kutyát.

Welsh halvány arcza piros lett.

— Ne beszéljen ily kemény hangon — felelt engesztelőn. — Ne legyen esztelen, Roger. Nem hagyhatja el állását, a melyben szépen előbbre viheti és én — és én kárpótolni fogom. Maga ember a talpán, de ezzel a dologgal hagyjon fel; úgy is meg kell tennie, tegye hát a maga jószántából. Mondom, hogy bele vagyok a lányba bolondúlva és — ön az utamban áll.

Beekman talpra ugrott és a kalapját s kabátját felvette. Aztán megfordúlt és a szoba közepén állva, összeszorította fogait.

— Vagyok olyan barátságtalan — mondotta — hogy megmaradjak a szavamnál, mikor egész életem boldogságáról van szó.

Welsh rábámult az arczára.

— Maga is szerelmes bele — szólt rekedt hangon. — Akkor kettőnk közül valamelyiknek a falhoz kell szorulnia.

Megint csend lett, aztán ismét Welsh szólt.

— Az az egy pedig maga lesz, azt mondom.

Beekmannak dühében megfeszült minden arczizma.

— Ha ön gazember akar lenni, — mondta — nincs a földön törvény, a mely megakadályozza abban, hogy a természetének megfelelően cselekedjék.

Kiment a szobából és becsapta maga mögött az ajtót.

Beekman, a míg begombolta a kabátját, megállott egy pillanatra a nagy gyár lépcsőjén. A tél ellepte már Whitefield városát s egy nap óta hólepel borította be, most pedig éles szél sivitott az utczákon végig.

(Folytatása következik.)

MARGITAY TIHAMÉR.

A Nemzeti Szalonban e hó 12-ikén gyűjteményes kiállítás nyílik meg egyik jeles festőművészünk, *Margitay* Tihamér képeiből. A kik két évtized óta figyelemmel kisérik a hazai festészetet és fölkeresik a Műcsarnok kiállításait, egyik vonzó tehetségű és általános tetszést aratott festőnkkel találkoznak ismét, és pedig művészetének változatos fejlődésében, pályája érdekes fordulóiban, a hol vagy mint arczképező, vagy mint jellemző, vagy mint életképfestő tűnik föl s a vidám ötletekből átmegy az élet mélyebb komikumához, majd fölcseréli derűltségét mély érzéssel és képeinek keretét drámával, komorsággal tölti be. A szimbolikus festészetnek is odaadja ecsetét, mint ezt a most rendezett kiállítás egyik új műve érdekesen bizonyítja.

Jó hirnevet különösen vidám képei szereztek Margitaynak, azok a kisebb-nagyobb festmények, melyekben az élet üres, hetyke alakjait, félszegségeit, a komikus helyzeteket humorral, szatirával, sok reális igazsággal adta át vászonnak. A fővárosi életben találta meg kedvencz alakjait, a kifogástalanúl öltözködő uracsokban, hölgyekben, nagyzoló családokban, a jourokban, szalonokban s a mindennapi élet burleszk jeleneteiben. Az 1886-ban festett «Ellenállhatatlan» találó jellemzésben a fővárosi utczai élet oly hű és jól ismert alakja, melyben mindenki mosolyogva látta rámába téve a közönséges élet egyik tipusát, a feszítő gavallért, a mint gyöngéd ismeretséget keresve, elbizakodottan ül le valamelyik nyilvános kert padjára, a csinos gouvernante mellé, a ki egy kis lánykának akkor is az ábécét magyarázza. Ezzel kezdődtek Margitay nagyobb sikerei, melyek további festményeit is kisérték s népszerűségre juttatták. Fényképekben, metszetekben, szines nyomatokban a külföldön is elterjedtek ezek másolatai.

A művész az ungmegyei Jenkén született. Gimnáziumba Debreczenben járt s első nyilvánosságra jutott képét is ott készítette, lefestvén titokban előadás közben egyik jubiláló tanárát. A Budapestre jött ifjú nagybátyja, a nemrég elhunyt Margitay Dezső iró gondjai alá került. A mintarajziskolába járt megtanulni a festést. Itt Székely Bertalan oktatása nagy hatással volt rá. Később Münchenbe ment s Pilotynak, a német történeti festészet e sokat emlegetett jelesének keze alá jutott. Történeti képek festéséhez fogott, noha az élet vidámsága, — mint maga irja — jobban vonzotta. Itt festette a «Római dáridó» czimű képét, melynek eleven színeivel először keltett figyel-

MARGITAY TIHAMÉR MŰTERMÉBEN, NEJÉVEL.

MÉZES HETEK. — MARGITAY TIHAMÉR FESTMÉNYE.

A HELYSZERZŐNÉL.

LÁTOGATÁS A BÉBÉNÉL.

VIRRÁDAT.

TAVASZI HANGULAT.

MÁMORBAN.

MARGITAY TIHAMÉR FESTMÉNYEINEK KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

MARGITAY TIHAMÉR.

met itthon a Műcsarnokban. Aztán Olaszországba ment, hol az akadémiai tanulás korlátjától szabadon már önállósággal kezdett festeni s a mit készített, sok elismeréssel találkozott. Ez szolgált ösztönzésül a fiatal művésznek. Margitay kellemes, vidám képei a Műcsarnok minden kiállításán ott voltak ezután s a kitüntetések sem maradtak el. Több évig Budapesten lakott, később Ungvárra költözött s pár évet ott töltött. Ott festette nagy szimbolikus képét, a «*Virradat*» czimű̈t, melyet most a Nemzeti Szalon kiállítása mutat be. A művész nem régiben visszatért a fővárosba s Ujpesten rendezett be magának műtermet.

Margitay már nehány év óta nem vett részt a kiállításokon. A mit ez idő alatt festett, annak egy részét és korábbi képeiből számosat találunk most a Szalonban. A Nemzeti Szalon tiz év előtt alakúlt s Margitay a megalapításban, szervezésében a legbuzgóbban fáradozott s az alakúlást követő időkben mint alelnök négy évig vezette ügyeit. A Szalon tizéves jubileumának egyik mozzanata a Margitay-kiállítás. Ez a művész egész pályáját feltűnteti, ha nem is legkiválóbb műveiben, de irányában és változatosságában. Becses, érdekes az egész, s rokonszenves hatást kelt festője iránt; feltűnteti, hogy az utóbbi időkben, mialatt Margitay félrevonúlt, sokat gyarapodott s a könnyű vidámság mellett mélyebb tartalmat nyert.

Itt van pl. a «*Virradat*» eddig ismeretlen s nagy gonddal festett szimbolikus képe, öt méter hosszú és három méter magas vásznon. A hatalom uralkodása a világ fölött minden időkben, — ez a festmény gondolata, kifejezésre jut benne az emberiség ideális boldogúlásának reménye. Diadalszekeren, teljes pompájában tartja ünnepi menetét a hatalom, megtestesítve egy despota személyében. A nép görnyedten vonszolja a Hatalom szekerét, végtelen tömege elvész a távolban; csak itt-ott tekint vissza valaki, egy-egy gondolkodó fő; de ott áll mögöttük a hóhér pallosával, ott van a vigyázó őr korbácscsal kezében. Senki se merjen mozdúlni. A diadalkocsit kisérik a Hatalom támogatói fényes menetben. Ám a levegőben ott lebeg a géniusz, az eszmék, a szabadság géniusza és ragyogón kél föl a nap. Virrad. A kép eszméje nincs kötve sem korhoz, sem nemzetiséghez.

Érdemes figyelmesen megvizsgálni a mozgalmas kép részleteit, egyes alakjait és berendezését. A fölkelő nap éles, tüzes fénye bevilágít mindent, a tömeget, egyeseket, a despota rideg alakját és a sivár tájat, mely egy kopár hegy alatt terül el. A hegyen is ott a hatalom intézménye, egy vár, mely azonban már rom. A hatalom érzéketlen, észre sem veszi a kínlódó tömeget, a mint őt diadalszekerén előre vonszolja. A rabszolga tömeg eleje már bele jutott a napfénybe, a vakító világosságba s abban eltűnik siralmas tömege, mintha megszabadúlna. A vonszolt trónus mögött az egyházat, mint a legközelebb támogató erőt, egy agg bíbornok és keresztet vivő szerzetes képviselik. A környezetben látni minden időknek és minden népeknek előkelőit, főnemeseit: nőket, férfiakat vegyest. Szürke paripáján ül egy Bethlen Gábor korabeli oligarcha; fölötte régi magyar zászló leng. Emitt áhitatos apáczák, fehér liliommal kezökben; aztán modern főrangú hölgy, XVIII. századbeli franczia főúrral karöltve; előttük ledér nő, fedetlen mellel. A kocsi elején a középkori hóhér, kinyújtott kezében halálosztó pallossal az igazságszolgáltatás kegyetlen fegyverével, mely fenyegeti az alázatos fejeket, ha fölemelkedni merednek. A kimerült tömeget a hajcsár korbácsa nógatja. A két lebegő géniusz: a Remény és a Béke, a virradat felé szállnak a megváltó szabadságot jelképező nap felé. A Múzsák is szolgálják és dicsőítik a hatalmat, de a költő a dicshymnuszba belevág lantjának szavával és felhangzik az ébredő szabadság lelkesítő dalának első akkordja. Sokáig lehet nézni a képet és gondolkozni rajta.

Margitay újabb képei közül a kiállításon vannak még: «*Valamit súgok magának*». Egy katonatiszt készül bizalmas vallomást tenni egy szép lánynak. «*Mámorban*», egy szerelmes pár csókja. «*Tavaszi hangulat*», kedves lányfej, a természet üdeségétől körülvéve. «*Vizit a bébinél*», csoportos kép. Öregek, ifjak lámpafénynél nézik a család új sarját.

«*A mézeshetek*» a művész egyik leghatásosabb képe. Ezt nehány éve a királyi palota számára vásárolták meg. A Szalon kiállításán a vázlata látható. A reggelinél a fiatal pár összezörrent. A menyecske sirdogál az asztalnál, a férj félre ült és ujságot olvas. Az anyós zordon alakja áll köztük. Csak most lépett be, még kalapját sem tette le. Haragosan fordúl a zavartalan nyugalommal szivarozó férj felé. Hogy csak könnyű házi felleg vonúlt az elegáns szalonba, elárulja a szobalány, ki nevetve viszi ki a teás kannát.

«*A kosár*» a nagyobb festmények közül való s a művész 1888-ban megnyerte vele a Műcsarnok művészeti nagy díját. A vigjátéki jelenet szinhelye polgári szalon. A kép csoportozatából megtudjuk, hogy a ház kisasszonyát megkérte valaki, a ki épen távozóban van már az ajtó felé, a honnan még egyszer visszanéz azzal a bizonyossággal, hogy kosarat kapott. Az asztalnál durczásan ott ül a kisasszony; mellette apja, anyja, a kik szemrehányást tesznek neki. A leány igen tisztán, világosan kifejezi, hogy neki a kérő nem kell. Tovább magyarázza a helyzetet az ajtónál álló két férfi, kik közül az egyik, tán a leány nagybácsija, magyarázni és mentegetni igyekszik a váratlan fordulatot a másik idős férfinak, a ki nyilván a kikosarazott vőlegény atyja.

«*Az első váltó*» is családi jelenet. A fiatal úr váltóját elhozta az uri kastély kertjében asztalnál ülő családhoz a hitelező, s nagy a felháborodás e miatt. Az urfi szemlesütve áll. A háttérben álló hitelező arczán azonban látszik, hogy mégis csak meglesz a pénz.

A «*Helyszerzőnél*» budapesti életkép, a cselédszerző üzletében egy eleven jelenet, jól jellemzett alakokkal. Az «*Utczasarki dandy*» egy kopott fővárosi gavallér, szintén jellemző tipus a nagyváros tarkaságából. Az «*Enyelgés*» egy kis szerelmes incselkedés, a hadnagy úr és a székben ülő kis lány közt, a ki mögött még egy másik, tapasztaltabb nő lehajolva mond valamit.

Margitay képeiből koronkint már sokat közölt lapunk. Arczképét, életrajzát is adtuk. Mostani közleményeinkkel kiegészítjük a sorozatot és újolag méltatjuk a derék művészt, egyúttal bemutatva legújabb arczképét, úgyszintén műtermét, melyben nejével együtt festményei között látható.

A kiállítás bizonyára érdekelni fogja a közönséget, mely kedvelt művészével találkozik ujra, de érdekelni fogja a művészeket is, kiknek gárdájában Margitay annyi friss erővel ismét megjelent.

VALAMIT SUGOK MAGÁNAK.

MARGITAY TIHAMÉR FESTMÉNYEINEK KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

TRÉFÁK A HALÁL TORKÁBAN.

A háborúk történetében számtalan esetet jegyeztek fel, a mikor a hadvezérek egy-egy tréfával, elmés ötlettel válságos pillanatokban újra lelket tudtak önteni csüggedő katonáikba. Hasonlókép számtalan esete van a tisztek, sőt gyakran a közlegények bámulatos lélekjelenlétének, melylyel úgyszólván a halál torkában is tréfálkozással fordítják el a figyelmet a veszedelmtől. Különösen a franczíák tudnak erre sok példát, a minek oka egyrészt a franczia nemzet hajlandósága az elmés ötletre, másrészt az a szeretetteljes büszkeség, melylyel hadi dicsőségét ápolja s följegyzi ennek minden csekély jelét. Szeri-száma sincs azoknak a franczia katonáknak, a kik a hagyomány szerint nevetve, tréfás mondással, vagy elmés szójátékkal mentek a halálba. Nem egy közülük valóban érdekes s megérdemli a magyar olvasó figyelmét is.

A Fröschviller melletti csatában 1793-ban egy ellenséges ágyúüteg iszonyú pusztítást végzett a franczíákban, a kik ezért minden áron el akarták foglalni. Hoche tábornok rohamra vezényelte katonáit, de ezek csak habozva fogadtak szót. Ekkor a tábornok kardjával az ágyúkra mutatva, végrehajtó módjára felkiáltott:

— Száz arany az ágyúkért, ki ad többet értük?

— Megadjuk! — feleltek a katonák s nevetve s szuronyrohammal elfoglalták az ágyúkat.

ENYELGÉS.

A rajnai hadjáratban Desaix serege megingott az ellenséges ágyútűz előtt, már-már zavar támadt a katonák közt, a helyzet tarthatatlannak látszott. Egy tiszt odaszaladt Desaix tábornokhoz:

— Tábornok úr, fuvassunk-e visszavonulást?

— Igen, — felelt Desaix, — de az ellenség visszavonulóját.

A táborban egy tiszt borotválkozott sátrában s panaszkodott a társának, hogy milyen kényelmetlen igy borotválkozni, habverő tányér nélkül. Alig hogy ezt kiejti, a sátor előtt szétrobban egy bomba s egyik darabja egyenesen a sátorba röpül. A bajtárs fölveszi a bombadarabot és odanyújtja a borotválkozónak:

— Nesze, az osztrák küld egy habverő tányért.

Hasonló esete volt Junotnak, ki altiszt korában Napoleonnak, akkor még tábornoknak irnoka volt. Egyszer valami hivatalos iratot másolt, mikor a sátorba, egyenest elébe csap egy ágyúgolyó s telehányja porral Junot-t és iratait.

— Ezt már szeretem — morogta Junot — legalább nem kell port hinteni az irásra.

Napoleon hallotta ezt s annyira tetszett neki Junot hidegvérüsége, hogy másnap hadnagygyá léptette elő. Junot később Franczíaország marsalja lett.

Napoleonról tömérdek ilyen anekdota maradt fel, melyek azt bizonyítják, hogy nem egyszer veszedelmes helyzetekből tudta magát egy jó ötlettel kivágni s ugyanezt a tulajdonságot katonáiban is sokra becsülte.

A jénai csata előtt való este sűrű sötétségben vizsgálta az előörsöket. Egy örs ráczélzott, mert ellenségnek nézte. Napoleon levetette magát a földre, a golyó nem talált. Napoleon felállt, az örs újra töltött és lőtt; a golyó füle mellett süvöltött el a hadvezérnek. Ezalatt odavágtattak a hadsegédek és rémüldözve világosították fel az őrt tévedéséről. Napoleon is oda ment és éktelenül leszidta a katonát:

— Micsoda? Te granátos vagy? Hát így lőnek a granátosok? Két lövésre se találtál el!

— Ne lett volna olyan sötét, — felelt a katona — úgy lelőttem volna feléségedet, hogy meg se mukkan!

Megható jelenet folyt le 1809-ben, mikor a franczíák öt napi makacs harcz után végre elfoglalták Regensburgot. Az egyik tábornok hadsegéde, egy kapitány odavágtat, jelenteni a császárnak a diadalt.

— Sire, győztünk. A granátosok a várfalon vannak . . .

— Jól van — felelt a császár, de ekkor meglátta, hogy a kapitány vérzik. — De ön . . .

— Nézze, felség, — folytatja a hadsegéd diadalmas örömmel — ott fönn vannak, zászlónk a várfokon leng . . .

— Igen, igen, — mond a császár, látva hogy a tiszt meginog lován, — de ön meg van sebesülve.

— Ime, felség, győzelem, az osztrák tüze elhallgat!

— De hisz ön sulyosan sebesült, — szól a császár türelmetlenül, látva, hogy a kapitány már-már leesik a lóról.

— Nem, Felség, *meg vagyok ölve* — felelt a tiszt és holtan hanyatlott le.

A franczíák későbbi háborúiból is jegyzett fel a hagyomány egy sereg efféle adomát.

Bugeaud marsal is híres volt tréfáiról. Lyonban egyszer egy népzendűlést kellett elnyomnia. A zendűlők vezére egy egyenruhás tüzoltó volt.

— Hohó, tüzoltó — kiáltott neki a marsal a tömegre mutatva — teljesitsd kötelességedet, oltsd el ezt a tüzet, különben én kezdem!

A kabil hadjáratban Bugeaud egy csata vége felé meglátott egy vadászkatonát, a kinek nem volt sipkája. Rászólt:

— Hol a sipkád, atyafi?

— A csatában maradt.

— A jó vadász nem adja oda a sipkáját az araboknak.

— Nem is a sipkámat akarták, hanem a fejemet — felelt a vadász. — Hát mégis inkább a sipkát adtam oda.

— Jól van fiam, de napszurást kapsz hajadonfőtt. Nesze a csákóm.

— De hisz akkor ön kap napszúrást, tábornok, felelt húzódozva a katona.

Akkor egy csapat kabil jött rohamban feléjük.

— Látod azokat? — mondta a tábornok. —

UTCZASARKI DANDY.

Fogd a csákómat, eredj oda és hozd el nekem az egyiknek burnuszát, (köpeny).

A katona szót fogadott s nemcsak a burnuszt hozta el, hanem a kabilok zászlóját is.

Pelissier tábornok, ki híres volt a hirtelen természetéről, szintén az afrikai hadjáratban összeveszett hadsegédével Cassaigne őrnagygyal. Éktelen dühében kezet emelt az őrnagyra. Ez erre, szintén magánkívűl a dühtől ráfogja a tábornokra a pisztolyát és elsüti. A pisztoly csütörtököt mondott.

— Őrnagy — szólt erre teljes nyugalommal a tábornok — nyolcz napi áristomot kap, mert roszúl gondozta a fegyverét.

EGYVELEG.

* **Óriási új hajók.** Miután az éjszak-németországi «Lloyd» hajózási társulat gőzösei, nevezetesen a «Kaiser Wilhelm» az útat Hamburgból New-Yorkba öt nap és 11 óra alatt megteszik, az angol kormány arra határozta el magát, hogy a Cunard-féle társulatnak oly szubvencziót nyújt, mely a német vállalattal való versenyt lehetővé tegye. A Cunard-társulat most három 50 ezer lóerejű gőzöst építtet, melyek a «Kaiser Wilhelm» gyorsaságát háromszorosan túl haladják. Egyily hajó hossza 228 méter, teljes kiállítása pedig 25 millió koronába kerűl. A Cunard-társulat új hajóin a gépek körűl alkalmazottak, valamint a fűtők száma 340 ember.

* **Női tüzoltók.** Dél-Amerika Armidale nevű városában az önkéntes tüzőrség nőkből áll. Parancsnokúl egy 22 éves hajadont választottak. Szakértők szerint az armidalei tüzőrség s ennek felszerelése párját ritkítja.

* **Franczíaországban** az olyan szülők, a kiknek hét vagy több gyermekük van, földadót nem fizetnek. Az erre vonatkozó törvényjavaslatot a franczia képviselőház egyhangulag fogadta el.

* **Chicago városa** területére husz vasuti társulat vonalain naponta 15 ezer waggon különféle árú érkezik. Ezen óriási mennyiség 13 pályaudvarra érkezik s onnan részint a városba, részint pedig távolabb fekvő rendeltetési helyekre jut. A központi teherárú pályaudvar raktáraival 1500 holdnyi területet foglal el.

* **Vannak olyan állatok,** melyek vizet soha sem isznak, hanem e helyett a növényeken levő harmatot nyaldossák. A szabadon élő papagályokról mondják, hogy ötven évig sem isznak vizet, úgy szintén a vadonban tenyésző házi nyulak se. Ezek a füvön maradt harmattal oltják szomjukat. A répával hizlalt birkák is nagyon ritkán s akkor is kevés vizet isznak.

* **A világ legdrágább könyvét,** a Korán egyik másolatát ajándékozta nem régen az afghanisztáni emir a persa sahnak. A könyv vert aranytáblába van kötve, gyémánt, gyöngy és rubintokkal diszítve s értékét egymillió hatszázezer koronára becsűlik.

* **Szökések az orosz hadseregből.** Az orosz szárazföldi hadseregben a mult év lefolyása alatt nem kevesebb, mint harmadfélezer katonát ítéltek el szökésért és szökési kisérletekért.

* **Khinában** a tanító naponta annyi krajczár fizetést kap, a hány gyermek az iskolában megjelenik.

AZ ELSŐ VÁLTÓ.

MARGITAY TIHAMÉR FESTMÉNYEINEK KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

A KOSÁR. — MARGITAY TIHAMÉR FESTMÉNYE.

A DÉLVIDÉKI HADGYAKORLATOK.

A hadsereg nagy gyakorlatain az idén Magyarországban *Ferencz Ferdinánd* főherczeg lovassági tábornok jelenlétében, *Beck* báró táborszernagy, a vezérkar főnöke vezetése alatt a 7-ik és 12-ik hadtest s a II. és VI. honvéd kerületek csapatai, valamint az ezek területén állomásozó honvédhuszár-ezredek vettek részt.

Az egymás ellen működő két hadtest egyike a 7-ik, melyhez a II. honvéd kerület csapataiból alakúlt 23. honvéd gyalog hadosztály és a 7. lovas dandár tartozott, *Schwitzer* Lajos táborszernagy parancsnoksága alatt volt s 18,900 gyalogosból és 2186 lovasból állott, 76 ágyúval.

A másik, a 12-ik hadtest, melyhez a VI. honvéd kerület csapataiból alakúlt 38. honvéd gyalog hadosztály és a báró Zech tábornok honvéd lovassági felügyelő parancsnoksága alatt megalakúlt 1. lovas hadosztály tartozott, összesen 20,215 gyalogosból, 2854 lovasból állott, 76 ágyúval. Parancsnoka *Probszt* táborszernagy volt.

A hadműveletek azon a feltevésen alapúltak, hogy a 7-ik hadtest Lippa felé támadva, a Maros völgyéből előre nyomuló ellenséget jelező 12-ik hadtestet visszanyomja.

A hadgyakorlatok színhelyéűl Arad- és Temesmegyéknek a Béga s a Fehér-Körös közt fekvő része szolgált, melynek közepén a Maros vize folyik; a Maros magas meredek partjai miatt sehol át nem gázolható, minélfogva a közlekedés hadi hidakon és kompokon történt.

A gyakorlat vezetősége báró *Beck* táborszernagygyal, a vezérkar főnökével, székhelyét Temes-Ujfaluban már augusztus 31-én elfoglalta. Ugyanott tartózkodtak a döntnökök: kilencz tábornok, továbbá 21 vezérkari törzs- és főtiszt.

Mint Ő Felsége vendégei az amerikai, német, franczia, angol, japáni, olasz, román, orosz, török, spanyol katonai megbizottak, végűl egy külön román katonai kiküldöttség jelentek meg.

A magyar honvédség főparancsnokságát József főherczeg gyöngélkedése miatt *Klobucsár* Vilmos altábornagy, honvéd főparancsnoksági adlátus képviselte.

A csapatok, parancsnokságok és törzsök fölszerelése és létszáma teljesen hadszerű volt. A csapatok élelmezése és lőszerrel való ellátása is egészen olyan volt, mint háború idején. Minden legény egy utánszállítási és két tartalék élelmi adagot, egy adag kétszersültet, egy hús-, egy leves- és egy kávékonzervet kapott. Mindkét hadtestnél kocsin szállítható tábori sütőkemenczéket alkalmaztak, a rosz ivóvíz javítására a legénység közt elővigyázatból czitromsavat osztottak ki, az egészségügyi csapatokat pedig vízszűrőkkel látták el. A gyakorlat fővezetősége számára hat mótorkerékpár, valamint nagy automobil-kocsik állottak rendelkezésre, a magasabb parancsnokságoknál pedig teher- és személyszállító automobil-kocsik, kerékpáros, lovas és gyalog távirda-járőrök és léghajós osztagok voltak beosztva.

Ferencz Ferdinánd főherczeg a hadgyakorlatok befejezése után megbeszélést tart (mellette báró Beck táborszernagy látható).

Ferencz Ferdinánd főherczeg báró Beck vezérkari főnökkel és katonai kiséretével a gyakorlatokat szemléli.

Kellés testvérek fényképei.

September 1-én a 12-dik hadtest két hadosztálya a Maros völgyében Soborsinnál, egy hadosztálya a Körös völgyében Butyinnál, a lovashadosztálya Aradnál állott; a 7-ik hadtesttől egy hadosztály a Lippára vezető úton Agánál, két hadosztály Temesvárnál, a lovas dandár Tibisnél állott.

September 2-ika pihenő nap volt.

A hadműveletek első napja, *september 3-ika*, a *lovasság* működésének volt szánva. A 12-ik hadtest lovas hadosztálya, élén egy honvéddandárral, reggeli hét órakor éjszak felől támadásra készült, de mielőtt felvonúlását befejezhette volna, a 7-ik hadtest megerősitett lovas dandára, közte egy honvédhuszár-ezred, lovas ütegeit előre tolva, az ellenfélre erős tüzelést adatott. A lovas rohamok egymást érték; egész ezredek egymásra rohantak s ép ily gyorsan egymást megkerülték. E közben a déli fél, a 7. hadtest tüzérsége is megszólalt és kilencz óra felé a gyöngébb ellenfél által szorongatott lovas hadosztály a láthatárról eltűnt. A lovasság pompás tartását mindenki csodálta. A sok ezer lovas közül, kik erős vágtatásban ide-oda kavarogtak, egy sem vált meg paripájától.

Szept. 4-én a gyalog csapatokra került a sor és

Ferencz Ferdinánd főherczeg.

Kellés testvéreknek a temesvárfalui parkban felvett fényképe.

Középen ül Ferencz Ferdinánd főherczeg, mellette balra ülnek báró Beck táborszernagy, a vezérkar főnöke, báró Waldstätten táborszernagy, Kropacsek altábornagy, mellette gróf Zselénszky Róbert áll, báró Beck táborszernagy mögött Klobucsár Vilmos altábornagy; a főherczegtől jobbra Windischgrätz herczeg lovassági tábornok, mellette Vivenot altábornagy, mögötte Potiorek altábornagy és Krobatin altábornagy, odább Altorjay Imre csendőrezredes, Yoda japáni attaché és Molnár Viktor főispán.

FERENCZ FERDINÁND FŐHERCZEG A DÉLMAGYARORSZÁGI HADGYAKORLATOK INTÉZŐIVEL.

Kallós testvérek a temes-újfalui parkban fölvett fényképe.

Az első sorban ülnek Yoda őrnagy (Japán), Christescu őrnagy (Románia), Nazif bey ezredes (Törökország), Constantinescu ezredes (Románia), Csukri pasa tábornok (Törökország), Nasturel tábornok (Románia), Ropp ezredes (Oroszország), Ribera alezredes (Spanyolország), a második sorban állnak: Held alezredes (Svájcz), Exarcu őrnagy (Románia), Floyd Harris (Északak-Amerika), Gróf Zselénszky Róbert, Irmiger alezredes (Svájcz), Faisholme alezredes (Anglia), Marquis de Lagiche (Franczia ország).

A KÜLFÖLDI KATONAI MEGHATALMAZOTTAK A DÉLMAGYARORSZAGI HADGYAKORLATOKON.

pedig a 7-ik hadtest honvéd hadosztályára, mely magát a Lippától délkelet felé elvonuló hegy hátán elsánczolta. A honvéd hadosztály feladata az volt, hogy az előre nyomuló 12-ik hadtestet a Maros völgyében feltartsa. A csatárlánczokra feloszlott zászlóaljak következetesen amaz erdős magaslatok felé nyomúltak, honnan a 12-ik hadtestnek kitörnie kellett. Kilencz óra felé az erdő szélei megelevenültek; megjelent a 16-ik gyalog és a 38, honvéd hadosztály elővéde. Ekkor a tüzelés, — melyben a 7-ik hadtest tüzérsége is részt vett — megkezdődött és hosszas tüzérségi harczczá fejlődött. Tizenegy órakor az éjszaki fél, a 12-ik hadtest, erősítéseket kapott, míg végre a több ágyúval és gyalogcsapattal rendelkező 7-ik hadtest ellenfelét visszavonulásra kényszeritette. *Ferencz Ferdinánd* főherczeg, ki reggeli hét óra óta a lippai magaslatokról a harcz minden mozzanatát figyelemmel kisérte, a gyakorlatot 12 órakor beszüntette, nehogy a csapatok túlságosan kimerüljenek. Ez okból menetelés közben is többször pihenőt tartottak s a csapatokat friss vizzel ellátták.

Szeptember 5-én mindkét hadtest a Zábrány és Keszincz községektől keletre elterülő magaslatok birtokáért folytatott harczot, mely a Körös völgyétől Világoson át délre előnyomuló s a 12-ik hadtesthez tartozó 35-ik gyalog hadosztálynak a Paulisnál vert hadihidon történt átkelése és a 7-ik hadtest csapatainak oldalban való megtámadása következtében az utóbbi hadtestnek Szépfalu és Allios vonaláig való visszavonulásával végződött. A csapatoknak a hadihidon való átkelését a környékről odasereglett közönség élénk érdeklődéssel szemlélte.

Szeptember 6-ika, tekintettel az ünnepre és a szokatlan rekkenő hőségre, pihenő nap volt.

Szeptember 7-ikén a 7-ik hadtest szándéka az volt, hogy ellenfelét a Maros völgyébe visszanyomja, miért is az előrenyomulást Ujfalu felé megkezdte.

A 12-ik hadtest ellenben Ujfalunál állást foglalva, balszárnya egyik hadosztályával ellentámadást intézett, addig is állását műszakilag megerősítve. Az intézkedések nyomán a 12-ik hadtest csapatai reggeli hetedfél órakor kijelölt állásaikban voltak; hét órakor a hadtest tüzérsége a Szobos hegyhátra indittatott.

A 7-ik hadtestnél az egyes hadosztályok szintén előre nyomúltak, azonkívül a tüzér-dandárparancsnoknak, Rühling vezérőrnagynak meghagyatott, hogy tiz üteget a balháti magaslatokon állitson fel, a mi az ellenfél heves ágyútüze daczára is sikerült. Nyolcz órakor a 17-ik gyalog s a 23-ik honvéd hadosztály első hadoszlopai, erős tartaléktól követve, előre nyomúltak, sőt a 23-ik honvéd hadosztály tüzérsége is működésbe lépett. Az ebből támadt tartós tüzharcz a 23-ik honvéd gyalog hadosztály visszavonulásával végződött.

A 7-ik hadtest mögött állott lovassági tömegek közt nagyobbszerű összeütközés nem történt. A 7-ik hadtest lovas dandárának több lovas százada lóról leszállva a 12-ik hadtest 70-ik gyalog-dandára zászlóaljaival, melyek Paulisnál a hadihidon a Maroson átkeltek, tüzharczot folytatott s a többi századokkal a Maros mentén Ujfalu felé nyomúlt előre. Ekkor azonban *Ferencz Ferdinánd* főherczeg a gyakorlatot lefuvatta s a hadtestgyakorlatok véget értek. A főherczeg Temes-Ujfaluban a gróf *Zselénszky* Róbert kastélyában szállott meg a gyakorlatok idejére; a kastélyt a király részére fényesen berendezték volt, de a király tudvalevőleg a válság miatt nem jelenhetvén meg a hadgyakorlatokon, *Ferencz Ferdinánd* trónörökös helyettesitette Ő Felségét. A főherczeg katonai kiséretével szeptember 7-ikén az újfalusi vasuti állomásról konopschti birtokára utazott.

A gyakorlatokon részt vett csapatok többnyire vasuton tértek vissza állomásaikra. Csak az aradi helyőrség ment gyalog; a lovasság és tüzérség szintén nem használta a vasutat. A csapatok 68 vonaton 2664 kocsiban harmincz óra alatt indittattak el. A 7-ik hadtest az aradi, vingai és alliosi állomásoknál, a 12-ik hadtest pedig Mária-Radnán és Gyorokon szállt a vasútra.

Kallós testvérek fényképe.

GRÓF ZSELÉNSZKY RÓBERT TEMES-ÚJFALUI KASTÉLYA: A főhomlokzat.

KRISTÓFFY JÁNOS.

Ritka szép ünnepélyt ültek augusztus 16-ikán Makó város római katholikus hívei: plébánosuk, *Kristóffy* János apát, czimzetes kanonok aranymisés jubileumát. Az ünnepély az egész város ünnepe volt, mert az ősz lelkipásztor papi erényeiért és jótékonyságáért általános szeretetben részesül, mely a többi felekezetek részéről is nyilvánúlt iránta. Az ünnep díszét emelte az, hogy a jubiláns iránti tiszteletből megjelent *Ivánkovics* János rozsnyói püspök is s az aranymisén ő teljesitette a kézvezető tisztét. A csanádi püspököt *Kún* László apátkanonok képviselte. Az aranymise után küldöttségek járultak az ünnepelt elé: az állami, megyei és városi hatóságok képviselői, a református és az evangelikus egyházak küldöttségei, a kik szép szavakkal fejezték ki iránta való tiszteletüket.

Kristóffy János Makón, 1827 október 25-ikén született, tehát ez év folyamán tölti be 76-ik évét. A gimnáziumot Szegeden végezte. Az érettségi vizsgálatot 1848-ban tette le s midőn Makóra haza ment, épen ott vonúlt keresztűl a pesti légió, melybe azonnal beállott. Mint honvéd, főhadnagyi rangban végig küzdötte az összes délvidéki harczokat. Titelnél megsebesült. A szerencsétlen temesvári csata után fogságba esett s csak úgy tudott menekűlni az osztrákok kezéből, hogy éjjel a táborban kis papnak öltözött s mint ilyet, Róka József akkori püspöki helynök a szemináriumba befogadta.

A temesvári szemináriumban a négy évi tanulmányt elvégezvén, 1853 augusztus 14-én szenteltetett fel pappá. Ezután segédlelkész volt Tornyán, Pécskán, Német-Szent-Péteren, majd ismét Tornyán. Plebánossá 1863-ban neveztetett ki Szajánba, 1885-ben Apátfalvára, 1899-ben pedig Makóra helyezte át a megyés püspök.

1894-ben csanádi székesegyházi kanonokká, 1900-ban pedig apáttá neveztetett ki.

Életét csendes egyszerűség, a feltűnés kerülése és igazi jószivűség jellemzi. Méltó példája a hivatását híven betöltő magyar papnak.

A MAKÓI SZINHÁZ.

Makó, Csanádmegye székhelye, az Alföld legvirágzóbb városai közé tartozik s 33,000 főnyi tiszta magyar lakossága messze földön hires szorgalmáról, különösen pedig kertészeti ügyességéről s némely terménye világkereskedelmi czikké lett. De kiválik Makó lakossága a közművelődés terén tanúsított haladásával is, melynek legújabban szép jelét adta azzal, hogy állandó szinházat is épittetett, melyet «Hollósy Kornélia Szinház»-nak neveztek el a kitűnő művésznő emlékére, a ki midőn a Nemzeti Szinháztól való megválása után, mint Lonovics csanádi főispán neje, Makón élt.

Már eddig is több szemrevaló középület díszitette a várost: a megyeháza, városháza, a püspöki palota, a megyei közkórház, a reformátusok nagy temploma és gimnáziuma, több más iskolával együtt, mely épületekhez járúlt most az új szinház is. Az építési költségek közadakozásból gyűltek össze, maga Lonovics Gyula csanádmegyei birtokos, Lonovics-Hollósy Kornélia fia, 10,000 koronánál többet adományozott; ezenkívül hozzájárúltak a költségekhez az állam, Csanádmegye és Makó város is.

A szinház külseje igen csinos, különösen a homlokzata izléses; a szeczesszió is érvényesült rajta, de kellő korlátok közt s általában az egész alkotás kellemes benyomást tesz a szemlélőre. A belső berendezés czélszerű, izlés és csin jellemzi. Az építést *Kardos* Samu mérnök művezetése mellett *Kövecs* makói építész végezte.

A makói közönség meleg érdeklődést tanúsít szinháza iránt, a mit bizonyít az is, hogy míg eddig a bérletek összege sohase haladta meg a 2400 koronát, most mintegy 6000 koronára emelkedett.

A megnyitó díszelőadás augusztus 18-ikán szép ünnepélylyel ment végbe.

GARIBALDI MENOTTI.

1840—1903.

Inkább atyja, mint a saját érdemeiért gyászolta az olasz nemzet az öreg Garibaldi fiát, Garibaldi Menottit. A fiú élete sem volt ugyan méltatlan atyjához, de tehetségei nem igen emelkedtek a középszerűség mértékénél magasabbra. Az olasz nép azonban tisztelte, mint hős apának fiát s állami költségen fényes temetést rendeztek neki.

Garibaldi Menotti 1840-ben született Braziliában, a hol atyja egy csapat élén a köztársaságért küzdött. Anyja braziliai nő volt, a ki hadi vállalataira is elkisérte férjét s két csata közti időben szülte meg fiát. Menotti már gyermekkorában az atyja akkori kalandos életét élte s alig volt még tizenöt éves, mikor beállt a seregbe. Az 1859-ben az osztrákok ellen viselt hegyvidéki hadseregben atyja oldalán volt, nehány hónappal később részt vett a sziczíliai merész és diadalmas hadjáratban, majd a Nápoly elleni harczban s jelen volt a Capua melletti győzelmes csatában. Mikor az öreg Garibaldi 1859 novemberében elkeseredve visszavonúlt Capri szigetére, csak három hű embere és fia, Menotti kisérték el. Így követte Menotti apját rosz és jó sorsban, osztozott vele a diadalokban és a balszerencsében. 1870-ben atyjával a franczia seregben harczolt a németek ellen.

Mikor Garibaldi József 1882-ben meghalt, az olasz nép hálásnak bizonyúlt szabadsághőse iránt. Özvegyének és öt gyermekének egyenkint 10,000 lira járadékot szavazott meg a kamara s most Menotti halálakor is özvegyének és négy gyermeke mindegyikének egyenkint 4000 lira életfogytiglani járadék jutott.

Menotti különben atyja halála óta nem igen játszott nagyobb szerepet; tagja volt a képviselők kamarájának, eleinte éles ellenzéki állást foglalt el a kormány ellen, később azonban mind mérsékeltebb lett. Az utóbbi években csaknem teljesen felhagyott a nyilvános szereplésel. A szabadságszeretetet, mint atyja örökségét, híven ápolta ő is s az utolsó évtizedek alatt, ha másként nem, buzdító szavával rész vett az Európa egyes részein felbukkanó törekvésekben, melyek a szabadság kivivását irták zászlajukra.

KRISTÓFFY JÁNOS APÁT.

SARAFOV BORIS ARCZKÉPE.

A maczedóniai mozgalmak mind nyugtalanitóbbak. A fölkelők már nem elégszenek meg azzal, hogy megtámadnak egy-egy kisebb török csapatot, kirabolják, öldösik a török vagy a velük nem tartó keresztény lakosságot, felgyújtják falvait. Most már bombával, dinamittal dolgoznak, még pedig nemcsak a törökök ellen, hanem a keleti expressvonat ellen is merényletet követtek el s erős a gyanu, hogy a «Vaskapu» nevű magyar hajón történt robbanás is az ő művük.

A fölkelés lelke a bolgár maczedón-bizottság volt elnöke, *Sarafov* Boris, kinek egy érdekes arczképét lapunk mai számában bemutatjuk. E képen Sarafov épen nem úgy tűnik elénk, mint egy balkáni forradalom hőse: elegáns európai ruhában, virágok között, mint európai világfi áll itt, mintegy megerősítéseül azoknak az adatoknak, melyek nagy miveltségű, jó modorú s nyugateurópai társaságokban is sokat forgolódott embernek mondják. Mindez azonban nem akadályozza meg abban, hogy ha kell, együtt ne barangoljon a fölkelőkkel hétszámra a maczedóniai hegyek között, vadon erdőkben, megosztva társaival minden fáradalmat, nélkülözést, részt véve kegyetlenkedéseikben s intézve merényleteiket, melyek nagy részt ártatlanokat sújtanak.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Osváth Kálmán: Szivárvány. *Költemények, Budapest, 1903.* Jóindulattal kell fogadnunk ezt a verskötetet, új ember bemutatkozását az irodalomban, mert derék törekvés nyilvánúl benne s nem is siker nélkűl. A megénekelt tárgyak nem terjednek túl a hagyományok határain; haza, szerelem, a szülők, a természet, a gyermekkori emlékek, vallás, mulandóság, részvét a szerencsétlenek, a szenvedők iránt: ezzel körülbelűl kimerítettük a a versek tartalmát. A hang, a melyen a szerző érzéseit, gondolatait elmondja, szintén hagyományos, a nép-nemzeti költészet hangja. Valami kiváló eredetiséget nem árúlnak el e versek, sőt gyakran érezzük egyes nagy költőink kelleténél erősebb hatását. Bensőség, őszinte érzés azonban sok van e költeményekben, ezért néha még jól ismert dolgok elmondásával is némi újszerűség hatását tudja kelteni, néha pedig csinos, szines fordulatokkal érezteti lelke igaz megindúlását. Az egész kötetben úgy, mint egyes darabjaiban is meglehetős nagy az egyenetlenség, sikerűltebb verset gyöngébb követ, s ezért van, hogy a kötet egészében kedvezőbb hatást tesz, mint egyes részleteiben. Legsikerűltebb versei azok, melyek egyszerű hangon egyszerű érzéseket mondanak el. A kötet a szerző kiadásában jelent meg; ára nincs rányomtatva. Mutatványúl a sikerűltebb versek közűl a következőt közöljük:

Tudja a jó Isten...

Tudja a jó isten,
Mi lehet a bajom;
De érzem: maholnap
Beföd a sírhalom.

—Eltemetlek, gyöngyöm,
Nem temető-kertbe;
Kis ablakom alá,
Virágos kertembe.

—Ha meghalok, kincsem,
Eltemetsz-e engem,
Puszta, hideg sírba
A temető-kertben?

— Ültetsz-e egy rózsát
Síromnak halmára?
— Ültetek, ültetek
Rózsa-erdőt rája.

— Meg is öntözöd-e
Patak hűs vizével?
— Megis megöntözöm
Könyűm özönével.

Margitay-kiállitás. *Margitay* Tihamér képeinek gyűjteményes kiállitását a Nemzeti-Szalonban a művész személyes felügyelete alatt rendezik. E hó 12-ikén délelőtt nyílik meg. A lapunk mai számában közölt képek közt látható Margitay műterme is, magával a művészszel és nejével együtt. Margitay múlt hó 4-ikén vette nőűl Homoki Fekete Annust, özv. Homoki Fekete Károlyné ungmegyei földbirtokosnő leányát, a ki maga is művészi hajlamokkal bir s egy Botticelli modorában festett képe (férje tervei után), mely a műtermet ábrázoló képünk bal felső részén is látható, a Nemzeti Szalonban most megnyiló tárlaton is ki lesz állítva.

Népszinház. A tavaszszal halt meg *Dankó* Pista, a ki számos szebbnél-szebb magyar nótát szerzett, a melyek országszerte elterjedtek. A poétikus lelkű czigány holttestét szülőhelye Szeged városa hazavitette és ott temették el. Most érczemléket akarnak neki állítani Szegeden, s ennek költségére rendeznek előadásokat a Népszinházban, több czigánybanda közreműködésével.

Dankó Pista több népszínművet is írt. Ezek közűl szeptember 9-én színre hozták a Czigányélet cziműt, melynek meséje röviden ez: Egy czigányprímás elhagyja feleségét, Párisba megy pénzt keresni, ott egy grófnő komornájával ismerkedik meg, a kivel haza jön, de itthon mégis csak visszatér a régi feleségéhez. Naiv az egész darab, de a czigányokat jól festi, népies nyelve pedig törűl metszett. Ebből is látszik, hogy Dankó Pista a nép fia volt, mint a hogy dalaiban a nép érzése és a magyaros rithmus szól. Az előadást egy csinos kis prológ nyitotta meg. Szövegét *Pósa* Lajos irta («Eltörött a Dankó Pista nótás hegedűje»), *Sebők* Gyuláné szerzette hozzá a zenét és *Raskó* Géza érczes hangon énekelte el. A felvonásközökben czigány-zenekarok léptek föl és Dankó dalaival versenyeznek egymással még több előadáson is. Nagy hatása volt első este, mikor *Hegyi*

A HOLLÓSY KORNÉLIA-SZINHÁZ MAKÓN.

Aranka, a jeles művésznő, magyaros eredetiséggel és mély érzéssel Dankó nehány népdalát adta elő *Rácz* Pali és bandája kisérete mellett. Hegyi Aranka egy másik előadás alkalmával Pintér Pál, a kiváló czimbalmos kísérete mellett adja elő Dankó nehány dalát. Ezután *Berkes* Béla, a tizenhat éves prímás, majd *Balog* Károly bandája játszott még az este. A közönséget érdekli a czigányverseny s a második előadásra szintén szorongásig megtelt a színház. Ekkor *Farkas* Pali, *Balog* Gábor (Egerből) és *Pege* Károly bandájának játékát kísérte nagy érdeklődéssel a közönség. Balog Gábornál általánosan feltűnt, hogy balkézzel játszik. Horvát Rezső tárogatója és Lányi Géza czimbalma növelte a hatást.

A Vígszinház alig hogy megnyílt a nyári szünet után, szeptember 6-ikán már ujdonsággal állt elő. Hennequin és Bilhaud «*A korbács*» czímű bohózatát játszották Molnár Ferencz fordításában, egy inkább zajos és lármás, mintsem elmés darabot, melyben a túlzások hatnak leginkább. Két anyós és két vő körül forog a sok összevisszaság és a tanúság. Az egyik anyós nagyon jó, nagyon szelíd a veje iránt, kedvében jár, hogy minél jobban találja magát otthonában. Mégis a férj görbe utakon jár. Udvarol egy spanyol tánczosnőnek, a kinek az atyja bikaviador volt, az anyja állatszelidítőnő. Ez a másik állatszelidítőnő anyós, korbácsczal tartja fenn a házi rendet. *Hunyadi* Margit finoman játszotta az egyik anyóst, *Nikó* Lina jó humorral a másikat. Góth, Hegedűs, Tanay, Balassa, Szerémi, Vendrey, a többi szereplő az előadásban. A színház új tagja, *Harmath* Hedvig ezúttal mutatta be magát s ügyes játékával tetszést aratott.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A magyar orvosok és természetvizsgálók kolozsvári nagygyűlése. A még a negyvenes években alakúlt *magyar orvosok és természetvizsgálók vándorgyűlését* az idén Kolozsvártt tartották szeptember 6-ikától 10-ikéig. Harminczkettedik gyűlés volt ez, mert a szabadságharcz alatt és az utána következő években szünetelt s újabb időkben csak minden második évre szervezkedik a régi testület. Kolozsvár hatósága és közönsége nagy érdeklődéssel, meleg vendégszeretettel fogadta a gyűlés tagjait.

Szeptember 5-ikén délután érkezett meg a gyűlés tagjainak legnagyobb része. A fogadásnál ott volt gróf *Eszterházy* Kálmán, a nagygyűlés elnöke, dr. *Apáthy* István, az egyetem rektora, *Béldy* főispán a polgármester a városi tanácscsal, *Fekete* Gábor táblai elnök, stb. Az érkezőket a varos nevében *Szvacsina* polgármester, az erdélyi muzeum-egylet nevében pedig *Szamossy* János alelnök üdvözölte. Az érkezők nevében *Chyzer* Kornél miniszteri tanácsos felelt, s hangoztatta Kolozsvár művelődési jelentőségét s hazafias feladatait az ország keleti részén. A vendégek fellobogózott utczákon vonultak be a városba. Este ismerkedő estély volt. Szeptember 6-ikán az egyetem termében nyílt meg a gyűlés, általános érdeklődés közt. Gróf *Eszterházy* Kálmán elnök a megnyitó beszédben emlékezetbe idézte, hogy ötvenkilencz évvel ezelött tartották a magyar orvosok és természetvizsgálók vándorgyűlésöket első ízben Kolozsvártt. A mostani közgyűlés meggyőződhetik a nagy haladásról, melyet Kolozsvár elért az unió törvénybe igtatása óta. A tudomány és szabadság közti bensö összefüggésről szólt még. Hosszan éljenezték beszédét s aztán egymásután üdvözölték a gyűlést Kolozsvár városa, az egyetem, törvényhatóságok és testületek nevében. *Hoor* Károly dekán az egyetem orvoskara nevében átadta az elnöknek azt a díszművet, a melyet az orvosi kar a kormány segélyével nyomatott s a mely a kolozsvári egyetem intézeteit ismertetik. A díszműből egy-egy példányt felajánlott a gyűlés minden tagjának, a mit éljenzéssel fogadtak. Az üdvözlő táviratok közt volt Hegedüs Sándoré, Berzeviczy Alberté, gróf Khün Gézáé. Majd dr. *Prochnow* József az állandó választmány titkára olvasta föl jelentését. Megemlékezett az ötvenkilencz évvel ezelött Kolozsvártt tartott vándorgyűlés titkárairól, Szócs Józsefről és Brassai Sámuelről. A központi választmány új pályakérdés kitűzését határozta el, melynek tárgya: «A nép táplálkozása Magyarországon, különös tekintettel a halandóságra.» *Szabó* Dénesnek «Kovács József emlékezete» czímű előadása következett a kitűnő néhai orvostanárról. Az értekezésért a legutóbbi gyűlés előre aranyérmet szavazott meg. A fölolvasás után gróf *Eszterházy* Kálmán elnök a gyűlés tagjainak éljenzése között átadta Szabó Dénesnek az aranyérmet. Végül *Apáthy* István kolozsvári egyetemi rektor, a vándorgyűlés alelnöke tartott előadást «Hódításaink a mikromilliméter világában» czímmel. Délben lakoma volt. — *Szept. 7-én* megalakúltak a gyűlés szakcsoportjai s még az nap megkezdték működésüket. Az *orvosi* szakcsoportban *Lechner* Károly egyetemi tanár tartott előadást a «Psychopatiai irány a gyógyászatban» czímmel. A *természettudományi* csoportnál *Fabinyi* Rudolf egyetemi tanárt «A német vegyi ipar fejlődése» czímű felolvasásával nyitotta meg az ülést.

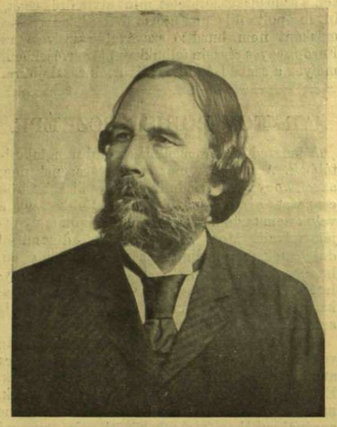

GARIBALDI MENOTTI.

A *társadalomtudományi* szakcsoportban *Ruffy* Pál miniszteri tanácsos. «A társadalom a közigazgatásban» czímű közérdekű értekezésével nyitotta meg az ülést. A *központi választmány* is ülést tartott s a jövő gyűlésre elfogadták *Szeged* város meghivóját. Szeptember 10-ikén ment végbe a bezáró ülés. A felolvasott jelentések szerint a gyűléseken és külön osztályokban összesen 110 előadást tartottak. Szeged város nevében dr. *Faragó* főorvos köszönte meg, hogy a jövő gyűlést 1905-ben Szegeden tartják meg. Végül *Biró* Lajos tartott felolvasást Uj-Guiniáról, a pápuák földjéről. Az *elnök* köszönetet mondott Kolozsvár városának és elismeréssel emlékezett meg a központi választmány elnökéről, *Chyserről*. Dr. *Verebély* fejezte ki még a vendégek nevében köszönetét a vendégszeretetért Kolozsvár városának, mire a gyűlés véget ért. A következő napokon folytatták a szaküléseket. Többen kirándulásokra mentek Sonkolyosra, Tordára, Toroczkóra, Nagy-Enyedre, a Magurára, Bánffy-Hunyadra.

A Szépművészeti Múzeum. Az új Szépművészeti Múzeum városligeti palotájának nagyobb része annyira elkészült, hogy már megkezdhették az Országos Képtár átköltöztetését. A Tudományos Akadémia palotájából, a hol a képtárnak oly sok ideig volt otthona, egymás után szállítják el a nagyértékű gyűjteményeket. Elsősorban a történelmi képcsarnokot, majd a Pulszky-féle gyűjteményt és végül a

SARAFOV BORIS.

modern képeket viszik át a szépművészeti múzeumba. Az átköltöztetést dr. *Térey* Gábor igazgatóőr ellenőrzi. Az elszállításnál épúgy, mint az átvételnél az Országos Képtár tisztviselői őrködnek. Körülbelül harmadfélezer képet vittek már át az Országos Képtárból és a Nemzeti Múzeumból a Szépművészeti Múzeumba, melynek ünnepies megnyitása a jövő évben lesz.

MI UJSÁG?

A király elutazása. Ő Felsége szeptember 9-én utazott el Budapestről, a nélkűl, hogy a nagy válságot sikerűlt volna megoldani. A király szeptember 3-ikán este már másodszor jött a magyar fővárosba a válság miatt. A maros-melléki hadgyakorlatokra is e miatt nem mehetett el. Szeptember 4-ikén ismét megkezdődött az irányadó politikusok kihallgatása. Gróf *Andrássy* Gyula, *Hieronymi* Károly, Gróf *Tisza* István, *Lukács* László pénzügyminiszter két izben, gróf *Khuen-Héderváry* miniszterelnök többször jelentek meg a Felség előtt. *Lukács* László pénzügyminisztert egy napig már miniszterelnöknek is emlegették, de Lukács a király előtt kifejtette az okokat, melyeknél fogva az ő személyét mellőzni kérte. *Széll* Kálmán kihallgatásával végződtek az audiencziák. Több politikust aztán nem hivtak a király elé, a ki ezután még csak a miniszterelnököt fogadta. A király szeptember 9-ikén elutazott Bécsbe, hogy jelen legyen Erzsébet királyné halálának évfordulóján a gyász isteni tiszteleten. Az új kormány megalakítása, a sulyos helyzetből való kibontakozás semmit sem haladt előre.

Ő Felsége szeptember 20-ikán ismét visszatér Budapestre, noha programmja e hó végeig másképp volt megállapítva. Időközben a király elmegy a galiczíai hadgyakorlatokra; szeptember 18-ikán pedig *Vilmos* német császárt fogadja Bécsben. Szeptember 20-ikán Budapestre siet. Innen 29-ikén ismét Bécsbe kell mennie a czár fogadására, ki 30-ikán érkezik s több napig Bécsben marad. Ha a politikai viszonyok addig másképp nem alakúlnak, a Felség okt. 10-ikén újra Budapestre jön. A válság megoldását tehát nem igen lehet várni a legközelebbi napokra, de ez idő alatt is legkomolyabban foglalkoznak vele.

Erzsébet királyné halálának napja. Szeptember 10-ikén volt öt éve Erzsébet királyné halálának. E napon, ez évben is gyászistenitiszteleteket tartottak, s a középületekre fekete zászlót tűztek. *Budapesten* a hivatalos isteni tisztelet délelőtt tíz órakor a budavári Mátyás-templomban volt, melyet gyászpompával diszítettek. Az első padsorban ültek a miniszterek, a bíróságok, hatóságok képviselői, a tábornoki kar, a konzulok. A gyászmisét Vaszary Kolos herczegprímás abban az egyházi ruhában mondotta, mely a néhai királyné ruhájából készült.

Bécsben Erzsébet királyné koporsóját már szept. 9-ikén gyönyörűen földiszítették virágokkal. A spanyol anyakirálynén kívül *Lónyai* Stefánia grófné és Bécs város közönsége tett le koszorúkat. Pompás koszorú érkezett továbbá a gödöllői koronauradalomtól. Koszorúkat tettek le a királyné unokája: *Erzsébet* főherczegnő és férje, Windischgraetz Ottó herczeg. *Ferenczy* Ida, a boldogúlt királyné egykori felolvasónője, pompás ibolyabokrétát tétetett a koporsóra. *Gizella* főherczegnő Münchenből Bécsbe érkezett. A király szeptember 10-ikén reggel $^{3}/_{4}$ 8 órakor a kapuczinusok sírboltja elé hajtatott. A gvardián és a sírbolt őrzője kiséretében ment a sírboltba, hol imát mondott a királyné, majd pedig a trónörökös koporsójánál. Miután még a királyné sírján elhelyezett koszorúkat is megtekintette és szüleinek sírjánál imádkozott, elhagyta a sírboltot és visszatért a Burgba.. Délelőtt tíz órakor a kapuczinusok templomában, mint minden évben, gyászmisét mondottak.

László főherczeg emlékezete. Szeptember 7-én nyolcz éve múlt, hogy *László* főherczeg, József főherczeg második fia vadászaton történt szerencsétlenség következtében elhúnyt. Halála évfordulóján, mint minden esztendőben, az idén is gyászmisét tartottak a budavári Szent István-kápolnában. A kriptában meggyújtották az összes kandelábereket, a főherczeg szárkofágját pedig virággal borították. A szárkofág lábánál s fejénél két óriás koszorú volt a család részéről. *Klotild* és *Mária Dorottya* főherczegnők a kriptában meglátogatták a korán elhúnyt főherczeg sírját.

Az interparlamentáris konferenczia. Az állandó béke és a nemzetközi választott biróságok érdekében alakúlt interparlamentáris egyesület idei konferencziáját, a tizenegyedik nemzetközi értekezletet most tartotta meg *Bécsben*. A magyar tagok meghivására a konferenczia tagjai közűl százhetvenen *Budapestre* is eljöttek, a hol pár napot töltöttek.

Pintér Pál czimbalmos Hegyi Aranka énekét kiséri.

Rácz Pali zenekara Hegyi Aranka énekét kiséri.

CZIGÁNYZENEKAROK VERSENYE A NÉPSZINHÁZBAN.

Bécsben a konferenczia a képviselőház termében gyűlésezett s e hó 7-ikén nyilt meg. Tárgyai leginkább a hágai nemzetközi állandó biróság szervezetére, határozataira vonatkoztak. A megnyitó ülésen hatszázan vettek részt. Képviselve volt Ausztrián és Magyarországon kívül Németország, Franczíaország, Anglia, Belgium, Dánia, Hollandia, Norvégország, Svédország, Portugália, Románia, Svájcz és az Északamerikai Egyesült-Államok. *Körber* osztrák miniszterelnök üdvözlő beszéde után, az előkészítő-bizottság előterjesztésére megválasztották elnökké *Plener* Ernő számvevőszéki elnököt. Alelnökök lettek: gróf *Apponyi* Albert, *Bernaert*, *Hirsch*, *Horst*, *Labiche* és *Stanhope*.

Plener dr. elnök megnyitó beszédében a nemzetközi értekezlet szükségességét fejtegette. Rámutatott arra, hogy a nemzetközi választott biróság ügye az utóbbi években nagyot haladt, a nemzetközi viszonyok az államok között folyton javulnak. Legfőbb összekötő kapocs a kerekedelem s az azzal járó nemzetközi szerződések, a világpostaegyesület stb. Igaz ugyan, hogy a nagyhatalmak még csak másodrendű kérdéseket biznak a választott biróságra. A népek érzik a béke szükségességét, azonban ábránd volna még az általános leszerelés elvét hangoztatni. Utána *Körber* osztrák miniszterelnök franczia nyelven üdvözölte a gyűlés tagjait, majd németűl folytatta nézeteinek fejtegetését. Gróf *Nigra* olasz nagykövet üdvözlő beszéde után a konferenczia Ferencz József királynak táviratilag fejezte ki hódolatát.

Ezután az érdemleges tárgyalás vette kezdetét, melynek folyamán báró *Pirquet* (osztrák) indítványozta, hogy azok az államok, melyek a hágai értekezletet aláírták, szerződéseikben vegyék fól a választott birósági záradékot, viszályok esetén első sorban a hágai állandó birósághoz forduljanak.

A vita a másnapi ülésben folyt. *Berzeviczy* Albert hatásos beszédet mondott franczia nyelven a beadott határozati javaslatokról. A szeptember 9-iki ülésen gróf *Apponyi* Albert nagy figyelem közt szólt a nemzetközi sajtóunióról, melynek eszméjét már korábban ő vetette fel s most ismét lelkesen ajánlotta. A nemzetek materiális lefegyverzése lehetetlen, ha az nem általános. Ezt szükségszerűleg megelőzve be kell következnie az erkölcsi lefegyverzésnek, melyet a sajtónak kell előkészítenie és a mely csak akkor idézhető elő, ha a sajtó e czélból nemzetközileg van szervezve. Még mindig hallunk banális ellenvetéseket, hogy a háborút mi nem fogjuk eltörölni. Igen, mi nem fogjuk a háborút eltörölni, de ép ugy azoknak, a kik az iskolák szaporításán fáradoznak, azt lehetne mondani: ti sohasem fogjátok a tudatlanságot megszűntetni. A kik az orvosok, kórházak és nyilvános egészségügyi intézetek számának szaporításán fáradoznak, azoknak is azt kellene mondani: álmadozók vagytok, sohasem fogjátok a betegséget és a halált eltörölni. Igaz, a betegséget és a halált nem fogják megszűntetni, de meg fogják hosszabbítani az emberek átlagos életidejét. (Élénk, tartós tetszés.)

A gyűlések szeptember 9-ikén értek véget, midőn *elhatározták*, hogy a jövő évi konferenczíát Amerikában *St.-Louisban* tartják meg.

Az interparlamentáris konferenczia tagjai Budapesten. A Bécsben befejezett gyűlés után a konferenczia tagjainak egy része szeptember 10-én délután két órakor Budapestre érkezett. Különösen *Apponyi* Albert gróf és *Dessewffy* Arisztid háznagyi titkár érdeme, hogy a kirándulók olyan nagy számban jelentkeztek, összesen százhetvenen, az angol, franczia, német, olasz, belga, norvég, svéd, holland, portugál s más törvényhozó testületek több tekintélyes tagja, némelyik családjával.

A vendégek az előkelő fogadókban előre kibérelt szállásukra hajtattak, délután megtekintették a várost, este hat óra tájban pedig ellátogattak az új országházába. A parlament új palotáját erre az alkalomra fényesen kivilágíttották s a főbejárót kinyitották. Lenn a kapuban *Dessewffy* Arisztid háznagyi titkár köszöntötte az érkezőket, a kik fényes díszruhába öltözött szolgák sorfala között mentek föl a kupolaterembe. A hatalmas palota és a fény meglepte az idegeneket, kik már előbb is csodálkoztak, hogy Budapest ilyen nagy, szép és eleven város. A képviselőházban a kormány tagjai közűl jelen voltak: *Wlassics* Gyula, *Darányi* Ignácz és *Láng* Lajos miniszterek. A miniszterelnök Héderváron utazott. Az étkező teremben teát és hűsítőket szolgáltak. Megtekintették az egész palotát. A képviselőházban a hölgyek fesztelenűl foglaltak helyet a minisztterek bársonyszékeiben. Este a társaság legnagyobb része a színházakba ment. Szept. 11-ikén a várost járták be és felhajtattak Budavárába. Délutánra a Margit-sziget meglátogatása, estére a Park-klub estélye volt kitűzve. Az idegen vendégek vasárnapig maradnak itt.

A budavárában talált csontvázak. A budavári koronázó Mátyás-templom környékének rendezésekor és a Halászbástya fölásatása alkalmával megtalálták a régi dominikánus-templom alapfalait és kriptáját. A sirbolt mellett egy bástyaüregben óriási halmaz csontra és koponyára bukkantak. Egyes lapok azt irták, hogy az üregben a Budavár visszafoglalásakor elesett törökök koponyája lett volna fölhalmozva. A régészeti társulat titkára dr. *Szendrei* János azonban megállapította, hogy az üreg a dominikánus-templom csontgyűjtője (ossariuma), a hová a kriptában elhelyezett tetemek csontjait tették el időnként, ha már a sirbolt teljesen megtelt és az újabb temetkezésekre helyet akartak csinálni. A dominikánus-templom a XIII-ik századtól a XVII-ig a magyar uri családok temetkező helye volt és így a kriptában, illetőleg mellékhelyiségében régi úri családaink maradványai vannak felhalmozódva. A csontgyűjtőt egyelőre érintetlenűl hagyták, mert valószinű, hogy a csontok közűl sok régi becses ékszer és fegyver is kerűl majd elő. A csontvázakat dr. Török Aurél egyetemi tanár, az embertani muzeum igazgatója veszi vizsgálat alá.

Adomány Fiume városának. Fiume város legutóbbi közgyűlésén dr. *Bellen* alpolgármester bejelentette, hogy két fiumei polgár *négyszázhatvanezer* koronát ajándékozott a városnak kórház és menhely építésére. A két jótevő nem akarja megnevezni magát.

Maróczy Géza, a hirneves sakkmester a főváros szolgálatába lépett s a ferencvárosi polgári iskolához a mennyiségtan és a mértan tanárává nevezték ki. Maróczy a műegyetemet végezte, s ott szerzett tanári oklevelet már évek előtt.

Jules Verne-ről, a népszerű franczia regényiróról nem régiben az a hír terjedt el, hogy megvakúlt. Most maga az agg irónak a párisi «Gaulois» szerkesztőjéhez intézett levele czáfolja meg ezt. Vernenek kisebb szemgyulladása volt s az is elmult már.

Alcohol nem erősítőszer. Gyenge gyermeket czélszerű táplálással kell erősiteni. Az eddig használt mész-vas-phosphatok, nehezen oldódó fehérnyekészítmények, csukamájolaj stb. csak a gyomrot terhelik. Épenséggel káros hat ha a gyermekek erősítésére szesztartalmu szereket adunk, ha ezek vasat, chinát stb. tartalmaznak is. Valóban ártalmatlan erősítőszer a *Somatose*, melyet a gyengébb gyomor is könnyen bir el.

HALÁLOZÁSOK.

Hettyey Sámuel pécsi püspök holttteste szeptember 5-ikén délelőtt érkezett Pécsre Karlsbadból. A vasutnál a káptalan, a papság és nagy közönség várta. A beszentelést az állomásnál Troll Ferencz nagyprépost végezte. Az uton egészen a püspöki palotáig nagy közönség várta a menetet. A halottat a püspöki rezidenczia házikápolnájában helyezték ravatalra. A temetés e hó 7-ikén nagy gyászpompával ment végbe. A ravatalra koszorút küldött Szögyény-Marich László berlini nagykövetünk családja, özvegy Kállay Bénine, Schaumburg-Lippe György herczeg stb. A gyászszertartást Kohl Medárd püspök végezte. Beszentelés után a papság vállán vitte a koporsót a templomba, hol a gyászmise után a néhai Király József és b. Szepesy Ignácz püspökök sírja fölött ásott fülkében helyezték el. Hetyei püspök halála alkalmából a királyi kabinetirodától a káptalanhoz távirat érkezett, mely a király részvétét tudatta.

Gr. Deym Ferencz, Ausztria-Magyarország londoni nagykövete e hó 3-án meghalt morvaországi birtokán, Eckersdorfban. 1838-ban szül. Katonai pályára lépett, de 1864-ben diplomácziai szolgálatra ment. Gróf Károlyi Alajos halála után 1890-ben londoni nagykövetté nevezte ki a király. A mult év óta folyton betegeskedett Deym gróf s már nyugalomba is szándékozott vonúlni. Londonban mind az udvarnál, mind a diplomacziai körökben szerették. Az ottani magyarság is sok figyelemben részesűlt tőle.

Elhúnytak még a közelebbi napokban: Cseleji és nagybessenyői Ferentzy Imre, Szent Péterről nevezett egervári prépost, főszékesegyházi olvasó kanonok, aranymisés áldozópap, a kath. lelkészi kar nesztora, 98 éves korában Egerben. — Udvardi Cserna István bányanyosi ref. lelkész, 1848—49-iki honvédhadnagy, életének 79-ik, lelkipásztorkodásának 52-ik évében. A szabadságharczra vonatkozó visszaemlékezéseiből lapunknak többször írt közleményeket. Temetése az egész vidék nagy részvéte mellett ment végbe. Az elhunytat, a ki messze videken közbecsülésben állott, tisztelőin kívül széleskörű rokonság gyászolja, köztük vejei: Kájel József és Turi Károly ref. lelkészek nejeikkel és fia, Cserna Károly fővárosi állami tisztviselő. — Mentrovich Gyula, kir. törvényszéki elnök, Mentovich Ferencznek, az egykori jeles irónak fia, 55-ik évében, Kolozsvárt, a hol nagy részvéttel temették el. Halálát

özvegye, született Papp Berta és testvérei özv. Szász Béláné és Mentovich Ferencz tanár gyászolják. — BENNOVSZKY VINCZE kir. tanácsos, Pest-megye volt első alispánja Szatmárhegyen 85 éves korában. — SÁFRÁN MIHÁLY, visnyói ref. lelkész, 48-as tüzérfőhadnagy, a ki a szabadságharcz számos csatájában harczolt vitézül. — GLÜCK HENRIK, 48-as honvédőrvos, a város legidősebb orvosainak egyike 85 éves korában Budapesten. — MERVILLE VILMOS báró 48-as honvédfőhadnagy, nyug. állami útmester. — Báró VÉCSEY ALJOS, Tátra-Lomniczon, a hol nyaralt, 74 éves korában s hült tetemeit Szilvás-Újfaluba szállították a családi sírboltba. — Szécsényi SZÉLES GÉZA m. k. főbányabiztos, bányamérnök 44-ik évében Zalatnán. — KOMKA ERVIN, Schönborn gróf munkácsszentgyörgyi uradalmainak nyug. igazgatója 70 éves korában Munkácson. — Paári GÁYFOR ELEK, 80 éves korában, Nyitrán. — Dr. POPOVICS SÁNDOR, Herkulesfürdő népszerű fürdőorvosa, 76 éves korában. — Id. lipóczi KECZER LÁSZLÓNÉ, szül. krompachi Egerer Mária, 72 éves Belyár községben. — KNULL EMILNÉ, szül. Hazslinszky Irén, honvédszázados felesége Kassán. — BAKU GYULÁNÉ, szül. Sántha Klementin 65 éves korában Nagy-Szent-Miklós község ben. — KRÓNER JÁNOSNÉ, szül. Matzkó Gizella, 28 éves korában Teschenben. Holttestét Heves-Pásztóra vitték. — PIERS VILMOSNÉ, szül. Fügh Emmy, cs. és k. őrnagy neje, Kőszegen.

Szerkesztői üzenetek.

Cs. F. Még a tizennyolczadik században is volt néhány magyar falu Dél-Oroszországban, melyeknek azonban ma már nyomuk sincs. E magyar lakosokat nyilván a tatárok telepítették magyar rabjaikból. Ilyen rab különben szétszórva is igen sok volt a tatárok-lakta területeken. Többek közt Ráday Pál említi, a ki 1709-ben a II. Rákóczi Ferencz megbizásából Benderben járt, hogy számos magyar rabbal beszélt, kik közül egy nő felesége volt egy török zászlótartónak, jó módban élt s Rádayt meg is hívta ebédre.

Tiszabecsen. A népélet rajzában vannak sikerültebb vonások is, de egészben véve nem üti meg a mi mértékünket.

Vallomás. Csupa szónoki ékítmény, mely nem mond semmit, nem fejez ki igaz érzést; üres csillogás, melege nincs.

SAKKJÁTÉK.

2345. számu feladvány Hollstein R.-től.

sötét.

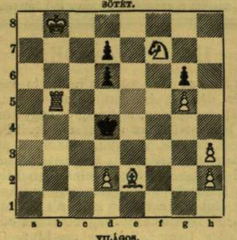

VILÁGOS.

Világos indúl s a negyedik lépésre matot mond.

KÉPTALÁNY.

A 35-dik számban közölt képtalány megfejtése: *Apatin.*

Felelős szerkesztő: Nagy Miklós.
Szerkesztőségi iroda: Budapest, IV., Kaplony-utcza 9.

A Szinye-Lipóczi Lithion-forrás
Salvator kitünő sikerrel használtatik
vese-, hólyag- és köszvénybántalmak ellen, hólyagdara és vizeleti nehézségeknél, a czukros hólyagránál, továbbá a légző és emésztési szervek hurutainál.
Húgyhajtó hatású!
Vasmentes! Könnyen emészthető! Szénmentes!
Kapható ásványvizkereskedésben vagy a Salvator-forrás igazgatóságánál Epperjesen.
Budapesten, főraktár Édeskuty L. urnál.

Burmester a világhírű hegedű-művész húrjait **Reményi Mihály** műhangszerkészítőnél, a m. kir. zene-akadémia szállítójánál szerzi be.
Specialista hegedű-javításokban, melyek a legművészibben készítetnek jótállás mellett.
A hangfokozó gerenda feltalálója, mely bármely hegedű vagy gordonkába alkalmazva annak sokkal erősebb, szebb és kellemesebb hangot ad.
Budapest, VI. kerület, Király-utcza 44/o.
Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. 9482

ZSIGMONDI KÁROLY kocsi-gyártó,
Budapest, IX., Imre-utcza 3, a központi vásárcsarnok mögött. Árjegyzéket ingyen és bérmentve küld. **Muzeum-körúti raktárát beszüntette.** Használt kocsikat becserél, javításokat elfogad.

Császárfürdő
BUDAPESTEN 9843
téli és nyári gyógyhely.
Elsőrangu. E kénesvizü gyógyfürdő, páratlan gőzfürdővel és legmodernebb iszapfürdőkkel pompás ásványvíz uszodákkal, hő- és kádfürdőkkel. Prospektus ingyen bérmentve

Ne küldjük pénzünket külföldre!
Kérjen árjegyzéket
SCHÖNWALD IMRE
órásmester és ékszergyárostol **Pécsett, 9b.**
ki ingyen küldi több mint 1500 rajzot tartalmazó képes árjegyzékét bárkinek **és minden téle vásárolt óráért 3 évi írásbeli jótállást vállal.**

Károsodás kizárva, miután a nem tetsző tárgyakért a pénz visszaadatik.
Ketősfedelű, finom kivitelű valódi ezüst remontoir óra **12 kor.**
Valódi ezüst evőkészletek grammja **11 fillér.** 9945

Ha őszül a haja
ne használjon mást, mint a
„STELLA"-HAJVIZET,
mert ez nem hajfestő, de oly vegyi összetételü szer, mely a haj eredeti színét adja vissza. Üvegje 2 K.
ZOLTÁN BELA gyógyszertárában,
Budapest, V., Szabadság-tér, a Sétatér-utcza sarkán. 9938

POLGÁR SÁNDOR
orvosi mű- és kötszerésznél
Budapest, VII., Erzsébet-körut 50
legjutányosabban beszerezhetők saját gyártmányu m. kir. szab. **sérvkötők, betegápolási czikkek, kötszerek,** összes **gummiáruk,** valódi francia **különlegességek** (óvszerek) stb. 9123
Képes árjegyzék ingyen.

Hirdetmény. 9877
Ezennel közhirré tétetik, hogy a **Magy. Kir. Szabadalmazott Osztálysorsjáték (XII. sorsjáték)** 6. osztályának huzásai **f. évi szeptember hó 24-től október 21-ig** tartatnak meg, még pedig a következő napokon:
September 24, 25, 26, 28, 29, 30.
Október 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 14, 16, 21.
A huzások mindig d. e. 9 órakor kezdődnek, és **a magyar királyi ellenőrző hatóság és kir. közjegyző** jelenlétében nyilvánosan történnek a M. kir. szab. Osztálysorsjáték huzási termében (IV., Eskütér, bejárat a Duna-utczáról). A sorsjegyeknek a 6. osztályra való megujitása a játékterv szerint minden igény különbeni elvesztésének terhe alatt 1903 szeptember 17-ig eszközlendő.
Budapest, 1903 szeptember hó 6-án.
Magyar Királyi Szab. Osztálysorsjáték Igazgatósága.
Lónyay. *Hazay.*

KWIZDA FERENCZ JÁN.
cs. és kir. oszir.-magy., román kir. és bulgár fejed. udv. szállitó,
Kerületi gyógyszerész Korneuburgban Bécs mellett.
Kwizda Fluidja
Kigyó védjegy (**Turista-fluid**).
(**Kwizda-féle köszvény-fluid.**)
Régi jóhirü dörzsölésre az emberi test izmainak és inainak erősítésére és edzésére. Eredményesen használva turisták, kerékpárosok s lovaglók által nagyobb túrák utáni erősítésre és erőgyüjtésre.
Arak: 1/1 palack K 2.— 1/2 palack K 1.20
Kapható minden gyógyszertárban. — Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.
Főraktár Magyarország részére: **Török József** gyógyszerésznél, Budapest, Király-utcza 12 és Andrássy-ut 26. sz.

Arany elektroplatt-órák.
Csak 16 K

A kinek megbizható pontos időmérő kell, az rendelje meg bizalommal a **valódi genfi 14 kar. arany-plaqué remontoir-órát, mely, a legutóbbi párisi világkiállitáson a legmagasabb dijjal lett kitüntetve.** Ezen órák **felülmulhatatlan präcziós-művel birnak, pontosan vannak szabályozva és kipróbálva és minden óráért 3 évi irásbeli kezességet vállalunk.** Az óratokok, melyek 3 fedél- és ugrófedélből (Savonette) állanak, pompásan vannak kiállitva, guillochirozva vagy vésve, divatos lapos alakuak és az ujonnan feltalált, **absolut változhatatlan amerikai goldinfémből készitve,** azonkivül **villanyos eljárással** 14 kar. aranylappal bevonva, és igy egy 200 kor. értékü valódi aranyórától meg nem különböztethetők. Ezen órák **aranyórák gyanánt** hordhatók és a **valódi arany órák** egyedüli pótlásai, melyek mindenkor megtartják értéküket. Ez órák általános bevezetése végett az árakat leszállitottuk és kerül egy **uri** vagy **női** óra csak **K 16** (ezelőt K 35) **porto és vámmentes** küldéssel. Minden órához bőrtok jár ingyen. **Igen elegáns uri és női arany-plaqué láncok (nyaklánczok is) drbja K 5, 8 és 12. Minden meg nem felelő órát visszaveszünk, tehát nincs kockázat!** Czégünk világhire, ugyszintén a naponta beérkező dicsérőlevelek és utánrendelések kezeskednek dicséretünk igazságáról. Székküldés utánvéttel vagy a pénz előrebeküldése mellett. Megrendelések intézendők a törvényszékileg bejegyzett czéghez: **M. FEITH, Wien, VII., Mariahilferstrasse 38. «Chronos» svájczi óragyár raktára. — Levelezés minden nyelven.**

Kitüntetve: Páris, Bécs, Budapest, Szeged. *Telefon 63—36.*
BERKETZ ISTVÁN UTÓDA
Kelme-, selyemfestő és vegytisztitó-gyár
Budapest, IX., Kinizsi-utcza 14. 10044
Gyüjtőtelepek: IV., Váczi-utcza 51, VI., Izabella-utcza 66, VII., Kerepesi-ut 78, bejárat az Alsó erdősoron, **VIII., Üllői-ut 30.**
Vegytisztitás és festés végett elvállalok férfi, női és gyermekruhákat, háztartási czikket, csipke és tunisz függönyöket stb. stb.
Vidéki megbizások jutányosan és gyorsan eszközöltetnek. **Postaküldemények czimzendők: IX., Kinizsi-utcza 14.**

URANOS-KÉK 1080
fehérnemü mosáshoz a legjobb kékitőszer. Törvényileg védve! Mosó-intézetekben és háztartásban a legkedveltebb kékitő. Olcsó és felülmulhatlan. **1** kis üveg **24** fillér, tizszeri mosáshoz elegendő! **1** nagy üveg **1.60** korona, 1/2 üveg **1** korona.
Mindenütt kapható.
Utanzatoktól óvakodjunk Kizárólagos gyártói:
Hochsinger Testvérek vegyészeti gyára,
Budapest, VI., Rózsa-utcza 85. sz.

Gyémánt-aczél borotvákat szállit 5 évi jótállás mellett
1 forint 50 krajczárért. 10058
SOHR JÓZSEF, Szill, Somogy m. 25.

A ki jó borotva hiányában van, ne mulassza el ezen hirneves borotvákat beszerezni. Minden borotvához értékes borotvatartó ingyen.

BUDAPESTI GYÁRAK ÉS CZÉGEK.

Kristály üvegkészletek és dísztárgyak
kaphatók az 10013
ELSŐ MAGYAR ÜVEGGYÁR
RÉSZVÉNYTÁRSASÁGNÁL
Budapest, V., Fürdő-u. és Ferencz József-tér sarkán.
(Diana fürdőház.)

Budapesti Takarékpénztár és Országos Zálogkölcsön Részv.-társ.
Irodái: VI. ker., Andrássy-ut 5. (saját házában) 9376
Befizetett részvénytőke 10 millió korona. Elfogad betéteket takarék-betéti könyvecskék és pénztári jegyek ellenében **4%-os kamatozással,** valamint folyószámlában (check-számlán). A 10%-os betétkamat-adót az intézet fizeti. **Leszámitol váltókat, előlegeket nyujt értékpapirokra. VÁLTÓÜZLETE** megbizásból teljesiti mindenféle értékpapirok vételét és eladását a legelőnyösebb feltételek mellett s foglalkozik minden a váltóüzletek keretébe tartozó üzletágakkal. Üzleti órák: délelőtt 1/29—1/21-ig, délusán 1/25-ig.
Magyar kir. osztálysorsjegyek főelárusító helye IV., Ferencziek-tere 2. szám. Kézi zálogüzletei: IV., Károly-körut 18., IV., Ferencziek-tere és Irányi-u. sarkán, VII., Király-u. 57., VIII., József-körut 2., Üllői-út 6. sz.

10014
KIRNER JÓZSEF cs. és kir. udv. puskamüves, az olasz király Ő Felségének udvari szállitója,
BUDAPESTEN, raktára: IV., Bécsi-utcza 2., gyára: Rózsa-utcza 7.
Dúsan ellátott raktár **legujabb szerkezetü kettős vadász-fegyverekből,** golyófegyverek, amerikai Winchester serétes ismétlő fegyverek, forgópisztolyok, szalonfegyverek és pisztolyok, **töltények és vadász-szerekből, melyek jóságáért kezeskedik.** ***(Alapittatott 1808. évben.)***

Sürgönyczim Cartonnage: **DAVID KÁROLY ÉS FIA** Telefon szám 41—48.
doboz-papiráru és szab. fémkapocsgyára
Budapest, I., Mészáros-utcza 38. 10030
Gyárt: Papirtányért, bonboniert és jardinet-dobozokat. Sajtolt kerek dobozokat, légmentesen elzárható, összehajtható dobozokat pólyák, kötőgyapot, stb. csomagolására. **Hintődobozok,** valamint **húzott lemez-csövek** tetszés szerinti nagyságban. **Teásdobozok** 1/4 kgr.-tól 10 kgr.-ig, valamint 6, 10 és 20 filléres tea csomagolásához. **Szekrénycsipke és köpőládapapir** legujabb szin és kivágásban.

Állandó kiállitás a fenti czikkekből a városligeti iparcsarnokban megtekinthető.

Ujdonság borotvákban!
melyek nagy feltünést keltenek kitünő minőségük és olcsó áraik folytán. Elismeri és bizonyitja sok számos köszönőlevél is. Minden meg nem felelő ki lesz cserélve és igy minden kockáztatás ki van zárva és a siker biztos. Tessék egy próbamegrendelést tenni. A borotvák árai: «Angol» borotva darabja **1** frt **20** kr., Transzvali borotva darabja **1** frt **50** kr., «Páratlan» borotva darabja **2** frt **50** kr. — **Csinos borotvatartó ingyen.** 10045

Megrendelési czim: **WINKLER és GRAUER**
Első magyar «Bur» acélkasza szétküldési telep Kőbánya 43.

HIRMANN FERENCZ
RÉZÁRU-GYÁRA, 9774
Külön műontőde osztálytok.
Budapest, VII. Csányi-u. 9.
Készít gőz-, viz- és légszeszvezetékhez szükséges rézárukat, bor- és sörszivattyukat, sörkimérő készületeket légnyomással, szénkénegezőket, peronospora fecskendezőkhöz való minden egyes rézalkatrészt, hiteles kereskedelmi rézsúlyokat, felirati táblákat horgany v. fémből stb

HOGY KARCSUVÁ váljunk és egyúttal egészségünketis megerősitsük, használjuk a **Pilules Apollo-kat** melyeknek gyógyereje a tövényekben nyert Vezérszónalma. Ezen orvosi tekintélyektől jóknak ellismert pilulák karcsuvá tesznek, hatásuk azonban nincs háttanyára az egészségnek, mint sok más készítmeny. Nem hashajlók, hanem egyenesen a táplálkozásra és a zsiranyagcsere hatnak. — A tétlenül ülő testeket gyógyitásra kivül a «**Pilules Apollo**»-k azáltal, hogy a szervi működést, fiatalitják az arcszonásokat és megadják a testnek ismét az ugyességet és erőt. Ez a titka minden asszonynak, ki megakarja őrizni karcsu és fiatalos alakját. A «Pilules Apollo»-k a legkényesebb természetü mindkét nembeliekrek használmak és nemárthatnak sem az egészségnek. A körülbelül két hónapig tartó gyógyitást könnyen be lehet tartani és végeredménye teljesen állandó. (Törvényesen védett védjegy). Egy üvegrse ára utasitással: K. 5 és bérmentve; utánvéttel K. 6.75. — **J. Rathé,** gyógyszerész, *5, Passage Verdeau, Paris,* IX.*.* — Egyedüli raktár Austria-Magyarország részére: *Budapest,* **Török József,** gyógyszertára, Király-utcza, 12

Ma-Hilla
Használat előtt — és után.
(törv. védve).
Biztos, világhirü autoritások által megvizsgált és különösen az **arcránczok eltávolitására, nemkülönben a kevésbbé szép arczformák és vonások szépitésére** legmelegebben ajánlott, csodás hatásu kozmetikum. Minden Ma-Hilla-val kezelt arcz már a 3—4 napon jóval megifjodik. Az arczbőr üdévé, hársonynyuhává, finommá és vakitóan fehérré válik. **Szeplőt, vimmerlit, böratkát, pörsenéseket, májfoltokat, vöros orrt** s minden egyéb **arcztisztátlanságot** meglepő gyorsan **tüntet el** a nélkül, hogy a legkisebb nyomot is visszahagyná.
Ma-Hilla ára K 3·85.
Eredménytelen esetben a pénzt visszaadom. Minden Ma-Hilla küldeményhez teljesen ingyen melléklek egy próbadoboz Ma-Hilla-arczport és egy darab Ma-Hilla szépitő szappant. Pontos használati utasitás (európa összes nyelvein) hozzá adatik. Diszkrét küldés a pénz előzetes megküldése, avagy utánvét mellett az európai raktárból:
Kann Ignácz,
Bécs, II., Lilienbrunngasse 17.
Budapesten kapható **Török József** gyógytárában Király-u. 12.

Sztraka-féle **Tanninchocoládé** *kitünő hatásu kis gyermekek és felnőttek hasmenése ellen. 1 darb ára 40 fillér Kapható minden gyógytárban.*

Hirdetések felvétetnek a kiadóhivatalban, Budapest, Egyetem-u. 4.

Csak
5 koronába
kerül a mig a készlet tart
4 1/2 kiló
kevéssé megsérült finom, enyhe, virágillatu
pipereszappan
rózsa, orgona, mósusz, ibolya, rezeda stb. illatu darabokból szépen összeválogatva. **A rendes ára különben a háromszoros!** Szétküldés a pénz előzetes megküldése ellenében v. utánvét mellett.
Kann Ignác Bécs,
II., Lilienbrunngasse 17.

SERRAVALLO

China-bora vassal.
Erősitő szer **gyengék, vérszegények és lábbadozók** számára. Étvágygerjesztő, idegerősitő, vérjavitó szer.
2000-nál több orvosi vélemény.
Kitünő iz.
J. Serravallo — Trieste-Barcola.
Kapható a gyógyszertárakban
1/2 literes üvegekben K 2.40 és 1 literes üvegekben K 4.40.

Nodusin Aranyér-balzsam.
Egyedül álló szer, mely operatió vagy égetés nélkül **tökéletesen és biztosan gyógyitja úgy a vak, valamint a nyitott aranyeret.** Korháziag kipróbálva. Teljesen ártalmatlan. Elismerőlevelek szerint százakat és százakat teljesen kigyógyitott. Törvényesen védve. Kapható a készitőnél:
Nagy Kálmán, gyógyszertára Nyiregyházán, továbbá **Török Józsefnél,** Budapest, Király-utcza 12 és a többi gyógyszertárakban is. Ára használati utasitással együtt 4 korona, bérmentes küldéssel postán 5 kor. az összeg előzetes beküldése, vagy utánvétel ellenében. 9885

Gyümölcs-, főzelék- és husconservákat,
aszalt főzeléket ajánl a legjobb minőségben az
Első Kecskeméti Conservgyár
Kecskeméten. 9640
Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

KOLLARITS
FEHÉRNEMŰ

MENYASSZONYI KELENGYÉK
BUDAPEST, VÁCZI-UTCZA 32 SZ.

Schicht-szappan

„szarvas“ vagy „kulcs“ jegyével legjobb, legkiadósabb s ennélfogva legolcsóbb szappan. — Minden káros alkatrésztől mentes.

Mindenütt kapható! Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy minden darab szappan a „Schicht“ névvel és a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva. 9901

+ Soványság +

Szép telt testidomok a mi keleti erőporunktól, 1900. évi párisi aranyéremmel kitüntetve 6—8 hét alatt már 30 fontnyi gyarapodásért kezesség. Orvosi rend szerint. Szigorúan becsületes. Nem szédelgés. Számos köszönőlevél. Ára kartononként 3 kor. 50 fillér. Postautalvány vagy utánvéttel. Használati utasítással.

Hygien. Institut 9779

D. Franz Steiner & Co., Berlin, 18, Königsgrätzerstrasse 78. Főraktár Magyarország részére: Török József, gyógysz. Király-u. 12.

Törv. védve.

Miként lehet szép női termetet elérni.

A kebel szépsége a női bájak egyik legelőkelőbbje, melynek adományozásában a természet nem mutatja magát pazarlónak. Ennélfogva a hölgyek szívesen fogják tudomásul venni, hogy létezik egy oly teljesen ártatlan szer, melylyel a természet szelid módon kényszeríthető, hogy ebben a tekintetben kevésbé fukar legyen. E szer, mely a finom párisi hölgyvilágban már ismeretes, a **Ratié-féle PILULES ORIENTALES** használatából áll, mely pilulák a leghíresebb párisi orvosok által jóknak vannak elismerve és tényleg ama tulajdonságczal bírnak, hogy a női kebelt fejlesztik és újra helyrehozzák, a szöveteket erősítik, a vállak csontdudorodásait elsimítják és a kebel idomainak egyváltalában diszkrét testességet kölcsönöznek. Hatása abban áll, hogy a táplálékuk plasztikai anyagokká való alakulását elősegítik, mely utóbbiak a mellájon megállapodnak. Az egyszer elért eredmény rendszerint minden különös ápolás nélkül megmarad. 9233

Ratié-féle Pilules orientales elevenítő hatása által azonfelül üdébb lesz az arczbőr, szépítve az arczvonások és megújítva a nő egész lénye.

E pilulákat mindenki beveheti; a fejlődésben levő fiatal leány ép úgy, mint a teljesen kifejlődött asszony. Tehát semmi esetre sem lehetnek a legkevésbbé az egészségre ártalmasak. *(Törvényesen védve.)*

A körülbelül két hónapig tartó gyógyfolyamot könnyű betartani, a megszokott életmód, legesekélyebb változtatása nélkül. Ára egy doboznak használati utasítással együtt K 0·45, utánvéttel K 0·75. (Széthküldés titoktartás mellett.) *Mindazon dobozok visszautasíttatnak, melyeken a gyáros bélyege nincs és melyeken nem áll a következő lakásczím:*

J. RATIE, Pharmacien, *5. Passage Verdau, Paris.* Raktár Ausztria-Magyarorsz. részére: Budapest, **Török József** gyógysz. Király-u. 12.

Eddig nem létezett, páratlan a maga nemében a

„REKORD“ műintézet vállalata,

mely hazai szegénysorsu akadémiai művészekből alakult, a czéljuk a nagyközönségnek alkalmat nyujtani **igazi művészi munkák olsó beszerzésére.** Kérjük a n. é. közönség b. pártfogását, mert ezáltal alkalmat nyujt az elnyomott művészeknek pályájuk folytatására. 9967

Jó munkáért mindenkor kezességet vállalunk bármely rossz fénykép után is.

Árak minden utánfizetés nélkül:

Életnagyságu krétarajzok vagy nagyitások papirkerettel együtt ... 3 kor.
Életnagyságu Pastel-festmény papirkerettel együtt ... 6 kor.
Életnagyságu olajfestmény ... 10 kor.

☛ Vidéki megrendelések utánvéttel, minden fénykép után 1 kor. csomagolási díj fizetendő.

Műterem: VII., Rottenbiller-utcza 46.

A **női szépség** elérésére, tökéletesítésére és fentartására legkitünőbb és legbiztosabb a

MARGIT-CREME,

mely vegytiszta, sem higanyt, sem ólmot nem tartalm.-e teljesen ártalmatlan. Ezen világhírű arczkenőcs pár nap alatt eltávolít széplőt, májfoltot, pattanást, bőratkát (Mitesser) és minden más bőrbaj. Kisimítja a ránczokat, redőket, himéhelyeket és az arczot hófehérré, simává és üdévé varázsolja. Ára nagy tégely 2 kor., kis tégely 1 kor.

Margit hölgypor 1 kor. 20 fill., **Margit szappan** 70 fill., **Margit fogpép** (Zahnpasta) 1 kor., **Margit arczvíz** 1 korona.

Hamisítványok bíróilag üldöztetnek.

Legkedveltebb, legjobb hajfestőszer a

MELANOGENE

fekete és barna szinben.

Ezen kitünő és ártalmatlan készitményenyel hajat, szakált, bajuszt par percz alatt feketére vagy barnára lehet festeni. A szin állandó és a természetes szintől meg nem különböztethető. Ártalmatlan és alkalmazása igen egyszerű. Nem piszkit. Ára **2** kor. **80** fillér. 9815

Postán utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése után küldi a készitő: **Földes Kelemen gyógysz Arad.** Budapesti főraktár: **Török József** gyógysz. Király-u. 12 és Andrássy-út 29. — Kapható minden gyógyszertárban.

LUCCA a likőrök királya, az előkelőség kedvencze! 9847

Kapható csakis elsőrangu üzletekben és kávéházakban.

LUCCA-TÁRSASAG, Hamburg ban. Magyarországi vezérképviselő: **HIRSCH és PERL**, gyarmatáru-ügynökség **Bpest, V., Szabadság-tér 6.** Telefon 36—60.

Az egyedül létező valódi angol

SZÉPITŐSZER

a Balassa-féle valódi angol

UGORKATEJ,

mely azonnal eltávolít minden szeplőt, **májfoltot, pattanást, bőratkát** (mitesser) stb. és az arcznak friss üdeségét, fiatalságot kölcsönöz.

Egy üveg ára 2 kor., ehhez **ugorka-szappan 1 kor., pondre 2 kor.** 9080

Főszétküldési hely: Balassa Kornél gyógyszertára, Temesvár.

Kapható minden gyógyszertárban. Főraktár Budapesten: **Török József** gyógytárában Király-utcza 12 és Andrássy-út 26.

Hajfestő-fésü.

Egyszerű fésüléssel **ősz** vagy **vörös** hajat **szőke, barna** vagy **feketére** festi. Teljesen ártalmatlan! Éveken át használható! Sok ezer darab használatban. Darabja **5 korona** franko. Szállítója **J. Schüller, Wien, II., Kurzbaumgasse 4.**

KOCH-féle vadász-gallér «Kész!!!»

Törv. védve.

Vadászoknak nélkülözhetetlen gallér vizmentes loden-szövetből 10, 12, 14 és 16 frt. Csak

KOCH

Testvéreknél

Budapest legnagyobb férfi- fiu- és gyermekruha áruházában kapható

Károly-körut 26.

Bőrkabátok 16 frtól feljebb. Szabott árak. 10060

Igen hatásos vérszegénység, sápkor, neurasthenia esetei ben. Egy üveg ára **2.40** kor. Egy **6** üveget tartalmazó postaláda **12.12** kor. franco küldve.

Főraktár Budapesten: **Török József** gyógyszertára.

Továbbá a **készitőnél: Rozsnyay Mátyás** gyógyszertárában **Aradon,** Szabadság-tér, valamint minden más gyógyszertárban.

Rozsnyay vasas china bora.

A Rozsnyay-féle vasas chinabor egyike a legelterjedtebb és leghatárosabb gyógyboroknak. Magyar édes borral készítve, a külföldi kéziztményekkel nemcsak kiállja a versenyt, hanem azokat felül is multa. Vérszegényeknek különösen ajánlható. **Számos elismerő nyilatkozat.** Több kórházban van alkalmazva. 9413

Cs. és kir. 12. sz. vonat-osztag. 10077

Hirdetmény.

1903 október hó 6-án, reggel 7 órától kezdve, Nagy-Szebenben a Hermann-téren (a nagy gyalogsági kaszárnya előtt) körülbelül 140 kincstári, többnyire a vonatszakasznál használatban volt selejtezendő ló árverési uton eladatik.

A lovak átadása a legtöbbet igérőnek azonnali készpénzfizetés ellenében és az esedékes fokozatos bélyegilleték lerovása után történik.

Nagy-Szeben, 1903 szeptember hó 10.

A cs. és kir. 12. sz. vonat-osztag árusitó-bizottsága.

Képviselők kerestetnek.

TRADE MARK „GRAMMOPHON“

Ár- és lemezjegyzék ingyen és bérmentve.

Mint a monarchia egyetlen különlegességi üzlete, ajánljuk magunkat a német grammophon-részvénytársaságtól való

GRAMMOPHONOK, lemezek, tűk és tartozékrészek beszerzése végett.

Készpénz- és részletfizetésre.

Weiss H. és Társa, Budapest, Károly-körut 2/s.

Franklin-Társulat nyomdája, Budapesten, IV., Egyetem-utcza 4. sz.

38. SZ. 1903. (50. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ NAGY MIKLÓS. FŐMUNKATÁRS MIKSZÁTH KÁLMÁN. BUDAPEST, SZEPTEMBER 20.

GRÓF BERCSÉNYI MIKLÓS.

1664—1726.

A KASSAI Rákóczi ereklye-kiállítás alkalmából eddigi közleményeink kiegészítéseül, több más képünkön kívül, itt közöljük gróf *Bercsényi* Miklós és második neje, gróf Csáky Krisztina egykorú arczképeit is. A kurucz szabadságharcz történetében II. Rákóczi Ferencz neve mellett fényesen ragyog a gróf Bercsényi Miklósé, a ki a vezérlő fejedelemnek leghívebb barátja, hadainak főgenerálisa s az egész szabadságharcz mozgató lelke és szervezője volt.

Attól a perczttől fogva, mikor egymással megismerkedtek s megértették egymás vágyait, törekvéseit: széttörhetetlen kapocs fűzte össze a két lánglelkű férfiút halálig. Együtt járták meg a dicsőség és a szenvedés útját egész a rodostói számkivetésig. A busongó kurucz-nóta is együtt sohajtotta vissza őket.

Bercsényi atyjától nagy birtokokat örökölt Nyitra vármegyében, ezekhez maga szerezte mint szegedi kapitány Hódmezővásárhelyt és Makót. Miután tanulmányait a nagyszombati egyetemen elvégezte s néhány évet az akkori előkelő ifjak szokása szerint Esterházy Pál nádor udvarában töltött, megkezdte hadi pályáját. Részt vett Budavár bevételénél, a hol annyira kitüntette magát, hogy ezredesi rangot nyert s Szeged és a hozzá tartozó végvárak főkapitánya lett. Később mint a megyék panaszainak orvoslására kiküldött bíróság főhadibiztosa működött három évig Eperjesen.

Közben nőül vette Homonnai Drugeth Krisztinát, e nagy hírű és vagyonú család utolsó tagjainak egyikét, kinek ő volt harmadik férje. E házasságból származott mindkét gyermeke: László fia és leánya, Zsuzsika; az utóbbinak születése anyja életébe került. Első nejével óriási terjedelmű birtokokat kapott Ungvár környékén, Ungvármegye örökös főispánságával együtt.

Az Országos Képtár birtokában levő olajfestmény után.
GRÓF BERCSÉNYI MIKLÓS.

A gróf Csáky György Napoleon birtokában levő olajfestmény után fényképezte Lévay István
GRÓFNÉ BERCSÉNYI MIKLÓSNÉ, CSÁKY KRISZTINA.

A KASSAI RÁKÓCZI EREKLYE-KIÁLLÍTÁSBÓL.